

BOSNA SREBRENA

Službeno-informativno glasilo
FRANJEVAČKOG PROVINCIJALATA U SARAJEVU

Godina LXIII • broj 4/2012.

IZDAJE
Franjevački provincijalat
Bosne Srebre
Zagrebačka 18
BiH-71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 722 450
Fax: +387 33 722 451
www.bosnasrebrena.ba
tajprov@bih.net.ba

ODGOVARA
fra Lovro Gavran

UREĐUJE
fra Davor Dominović

LEKTORIRA
fra Marijan Karaula

TISKA
Grafički atelje OSKAR, Sarajevo

IZ SADRŽAJA

Provincijalovo pismo braći	3
Iz Generalne kurije	5
Iz Provincijalata	13
Rezultati glasanja za Plenarno vijeće	13
Termini duhovnih vježbi	15
15. obljetnica smrti fra Vjeka Ćurića	16
Iz Tajništva	17
Svečani zavjeti	17
Đakonsko ređenje	18
Iz Zapisnika Definitorijalnih sjednica	19
Prilozi	21
Dan Franjevačke teologije - propovijed	21
Život vječni	23
Došašće	25
Božić	26
Iz Provincije	28
Kolaudacija orgulja u Fojnici	28
Nacionalni susret OFS-a BiH	30
Stipendije HKO KSA	33
XIX. obljetnica stradanja fojničkih fratara	34
Promocija duhovnih zvanja u BS	37
Nova knjiga dr. fra Marka Semrena	38
In memoriam	40
† fra Tomislav Međugorac	40
† fra Branko Neimarević	43
† fra Božidar Borić	46

Dodatak

Fraternitas, br.: 11 i 12

PROVINCIJALOVO PISMO BRAĆI

Đuro Seder, *Božić*, vitraj u župnoj crkvi u Vitezu

*Svako svijeta stvorenje
sada ima veselje
Božje štujuć' rođenje
od Djevice Marije.*

Draga braćo u Kristu i sv. Franji –
dobro vam došao Božić i sveto porođenje Isusovo!

Radost nam je u ovoj Godini vjere ponovno razmišljati o Božjem utjelovljenju i počovječenju – i ujedno o ljudskom produhovljenju i pobožanstvenjenju.

Velike su to riječi, koje pobožan čovjek ne bi smio ni izustiti, i još veće stvarnosti, koje ne bismo mogli ni zamisliti – da nam ih sam Bog nije objavio i da ih nije već ostvario.

Ostvario ih je prema svom vječnom planu u unaprijed predodređenom trenutku ljudske povijesti, najavljenom još od početka stvaranja svijeta i pripremanom tijekom cijele povijesti čovječanstva. Prije je Bog ostvario taj svoj plan, nego što su ljudi bili sposobni barem donekle razumjeti kako je to uopće moguće. Samo uvidjevši da je već ostvareno jedno predivno djelo sjedinjenja Boga i čovjeka i ujedno djelo spasenja ljudskoga roda, teolozi su nastojali razumjeti i objasniti kako i zašto.

To je slično, samo u daleko većoj mjeri, kao što se i inače događa u životu: dijete se rađa, živi, jede, pije, raste, gleda, sluša, razumije, igra se, plače, smije se, govori i radi – a da ni njegovi roditelji ne znaju kako. Tek naknadno mogu nastojati shvatiti i protumačiti nešto od toga što se događa pred njihovim očima, a oni se mogu samo diviti i Bogu zahvaljivati, a razumjeti mogu tek površno i djelomično, dok bitne stvari ostaju zauvijek tajna.

Isto je i s našom teologijom: ono što smo čuli i što smo svojim očima vidjeli u vezi s Božjim djelom spasenja (usp. 1 Iv 1, 1-3), ono što svaki dan doživljavamo – možemo samo tumačiti i pipajući, kao u gustom mraku, naslućivati i djelomično shvaćati. To što smo shvatili možemo i drugima svjedočiti, ali nikad nećemo moći do kraja otkriti tu uzvišenu stvarnost neizmjerne Božje svemoći, mudrosti i ljubavi, kojom sve stvara iz čiste ljubavi i iz čiste ljubavi želi potpuno se sjediniti sa svojim ljubljenim stvorenjem – pa to i čini, unatoč bolnoj činjenici da je to njegovo stvorenje krhko i nesavršeno u svemu, pa čak i u ljubavi i vjernosti prema svome Stvoritelju.

Tako je osobito naš oštroumni franjevački crkveni naučitelj, blaženi Ivan Duns Škot, vrlo lijepo objasnio da je Božje utjelovljenje vrhunac Božjeg djela stvaranja – jer je to bio vječni plan i djelo Božje slobode i ljubavi, neovisno o ljudskom grijehu, te da je Bezgrešno začće Blažene Djevice Marije vrhunac Kristova djela otkupljenja, jer je i Marija otkupljena i unaprijed zaštićena od svake ljage grijeha – upravo po unaprijed predviđenim zaslugama svoga Sina Isusa Krista.

Niti bismo mogli zamisliti Bezgrešno začće Marijino, niti njezino djevičansko začće Isusa Krista, a još najmanje utjelovljenje Božjega Sina u čovjeku Isusu, sinu Djevice Marije iz Nazareta – da nam to sam Bog nije objavio. Ali kao objavljeno, mi to vjerujemo i svjedočimo, a onda kroz molitvu i meditaciju nastojimo i teološki dokučiti i objasniti.

Iskoristimo, braćo, ovu Godinu vjere da se dublje uživimo u ove tajne našeg spasenja i otkupljenja i u tajnu vječne Božje ljubavi prema nama! Živimo radosno, prožeti tom divnom tajnom i širimo tu radost svuda oko sebe! Radujmo se tom daru i darujmo tu radost onima koji je još nisu našli i koji grčevito traže smisao svoga života. Jer smisao nam je ponuđen, a djelomično već i ostvaren. Bog je postao čovjekom, jednim od nas – a i čovjeka je pobožanstvenio, Isusa iz Nazareta. I nama nudi tu istu sreću, samo ako mu povjerujemo i ako budemo spremni primiti taj veličanstveni dar neizmjerne Božje ljubavi. Primimo ga svim srcem i svom dušom!

Sretan Božić i Novu godinu želim svoj našoj braći franjevcima, svim časnim sestrama, cijelom Božjem narodu koji je povjeren našoj brizi – i svim ljudima dobre volje!

Fra Lovro Gavran, provincijal

NOSITELJI DOBRIH VIJESTI

Draga braćo i sestre:

“Javljam vam Dobru vijest koja će biti od velike radosti za cijeli narod” (usp. *Lk* 2,10). Riječ, koja je od početka bila kod Oca, koja je bila Bog (usp. *Iv* 1,1), “u punini vremena” (*Gal* 4,4) postala je Emanuel, Bog-sa-nama (usp. *Mt* 1,23). To je Evanđelje Božje “ljudima dobre volje” svih vremena (usp. *Lk* 2,14). To je Dobra vijest koja je promijenila povijest čovječanstva: “Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja” (*Iz* 9,1), i koja mijenja povijest svih onih koji je prihvaćaju (usp. *Iv* 1,12).

Božić je. Došao je čas da svučemo haljinu tugovanja i žalosti (usp. *Bar* 5,1). “Velika nam djela Gospodin učini: opet smo radosni!” (*Ps* 126,3). Čovječanstvo je strpljivo iščekivalo dragocjeni plod zemlje (usp. *Jak* 5,7), napokon se “pojavi

milost Božja, spasiteljica svih ljudi” (*Tit* 2,11). Božić je! Bog dolazi da ostane s nama: “Radujte se uvijek! Ponavljam: radujte se!” (*Fil* 4,4). Božić nas podsjeća da nismo sami, da Bog korača s nama na putovima svijeta. Ta prisutnost je razlog velike radosti (usp. *Mt* 28, 8-9), temelj *sigurne nade* za one koji prihvaćaju dobru vijest s *ispravnom vjerom* i koji ju uprisutnjuju u svoj život po *savršenoj ljubavi* (usp. *MRas*).

Božić nas također podsjeća na potrebu da budemo nositelji Dobre vijesti, *blizima i dalekima* (usp. *Ef* 2,17), onima koje osjećamo blizima i onima koje smatramo dalekima. Tko je susreo Krista, ne može se odreći toga da se obrati u navjestitelja Istine, kako je učinila Samarijanka (usp. *Iv* 4,28-29).

Tko je otkrio Krista, kao blago svoga života, ne može ne priopćavati drugima to otkriće, kao žena koja je našla izgublenu dražmu (usp. *Lk* 15,8sl.). Kao što pastiri koji su susreli Krista ne mogu činiti drugo nego priopćiti tu dobru radosnu vijest (usp. *Lk* 2,16ss). I to s radošću – kao pastiri (usp. *Lk* 2,20), bez stanke – kao učenici iz Emausa (usp. *Lk* 24,33), odvažno – kao prvi učenici (usp. *Dj* 5,22sl.), i kreativno – kako su to činili naši veliki misionari kroz 800 godina naše povijesti. Radost koju rađa to otkriće (usp. *Mt* 13,44), riječ koja gori u srcu zaljubljenika u Gospodina (usp. *Lk* 24,32), iskustvo onoga koji se osjeća pomilovanim od pogleda ljubavi Gospodinove (usp. *Mk* 10,21), pokreću noge da se “izide” i pođe u susret drugomu, prolazeći kroz sve oblike kulturalnih, društvenih i religioznih prepreka. Misionarski žar je najbolja provjera da se sazna jesmo li doista susreli Krista.

“Jao meni ako ne naviještam Evandelje”

“Da Crkva može naviještati Evandelje, za nju je to zapravo milost i njezino poslanje, njezina najdublja raspoznajna crta” (*EN* 14). Imajući na umu da ima mnogo krštenih koji su malo evangelizirani, žalosnu stvarnost mnogih kršćana koji su to samo imenom, i da, nakon 2000 godina, postoje mnogi koji ne poznaju Krista, nužno je ponovno bez straha potvrditi hitnost i potrebu nove evangelizacije (usp. *VD* 96).

U ovim vremenima Crkva treba novi misionarski zanos (usp. *RMis* 30sl.); treba se pustiti da je prožme žar apostolskoga propovijedanja (usp. *NMI* 40), da vedrom odvažnošću donese Krista onomu tko ga još ne poznaje (*missione ad gentes*), i da u *novim pustinjama* svijeta učini razumljivom riječ vjere koja nas je preporodila za život (*missione inter gentes*). Na početku trećega tisućljeća, Crkva treba obnoviti zanos u prenošenju vjere, u naviještanju i prenošenju Evandelja, “snage Božje na spasenje svakomu tko vjeruje” (*Rim* 1,16), i koje se u konačnici poistovjećuje s osobom Isusa Krista (usp. *1 Kor* 1,24). Duh nam daje *pareziju* (odvažnost, slobodu govora) za taj navještaj (usp. *Dj* 4,13. 20. 29. 31; 5, 29. 40.42).

Zbog svega toga, želimo li “sačuvati svježinu, poletnost i snagu za naviještanje Evandelja” (*EN* 15), mi, učenici Isusovi osjećamo potrebu obraćenja, da se dopustimo evangelizirati kako bismo mogli evangelizirati, kao što je mnogo puta rečeno u dvorani Sinode, za vrijeme *XIII. Skupštine Sinode o novoj evangelizaciji za prenošenje vjere* (koja je bila u Vatikanu od 7. do 28. 10. 2012.). Naime, samo tako, živeći na obnovljeni način vlastitu zajedničarsku svijest vjere i ponovno pronalazeći polet za prenošenje vjere, moći ćemo naviještati Dobru vijest u novim kulturalnim situacijama koje su se stvorile u posljednjim desetljećima. Navještaj i svjedočenje idu zajedno.

Osim toga, kako je i Sinoda ispovjerala, Bog nije samo odsutan u života društva, nego također i u životu samih crkvenih zajednica; i sekularizam, ravnodušnost i relativizam unišili su u središte života mnogih krštenih, svećenika i posvećenih, tako da takvi stavovi i ponašanja nisu samo izvanjska prijetnja, već svakidašnji konflikt. Stoga je nova evangelizacija prije svega poziv i pitanje koje Crkva postavlja samoj sebi, da u svim krštenicima ojača vjeru u Krista, zalažući se da budu izazovni u ovom novom kulturalnom kontekstu u kojemu je Crkva pozvana živjeti svoju vjeru i prenositi je. Riječ je o tome, dakle, da se nanovo oživi vjera koja je izložena riziku da se ugasi u kontekstima koji priječe njezino osobno ukorijenjenje, njezinu socijalnu prisutnost, jasnoću njezinih sadržaja i njezinih konkretnih plodova, prvo u nama da bismo je poslije oživjeli u drugima. Poziv na evangelizaciju prevodi se u poziv na obraćenje. Pozvani smo evangelizirati, naša je obveza pobijediti strah vjerom, malodušnost nadom, ravnodušnost ljubavlju.

Tomu odlučno smjera nova evangelizacija. Ona se treba usmjeriti, na prvom mjestu, prema svim krštenicima, svi je trebaju, također i mi posvećeni, da bismo ponovno otkrili razloge naše vjere i da bismo bili evangelizirani kako bismo mogli evangelizirati. Nova evangelizacija je također upravljena onima koji su napustili svoju vjeru i zbog različitih razloga udaljili se od Crkve. Napokon, nova evangelizacija se usmjerava prema onima koji žele vjerovati i traže puni smisao svoga života. Svi ovi, vjernici, udaljeni, oni koji žele vjerovati, traže osobe koje su u stanju, svjedočenjem života još prije nego li riječju, priopćavati radost susreta s Kristom. Kao što je rečeno na Sinodi, ne postoji muškarac ili žena koji se u svom životu, kao žena Samarijanka, ne bi našli blizu nekog zdenca s praznom posudom, s nadom da će susresti Onoga koji može dati puni smisao postojanju. Kao Isus na zdencu Sihu, osobito mi *fratri puka*, trebamo osjećati potrebu da sjednemo zajedno s muškarcima i ženama našega vremena da uprisutnimo Gospodina u njihov život, tako da ga mogu susresti, jer je samo on voda koja daje istiniti i vječni život (usp. *Iv* 4,5-42).

“Ljubav nas Kristova obuzima”

Naš Red, zajedno s drugim redovima i institutima posvećenoga života, imao je važnu ulogu u prenošenju vjere *blizima*, po pučkim misijama i redovitoj evangelizaciji, i *dalekima*, po misijama *ad gentes*. Prihvaćajući poziv koji nam dolazi od Crkve, polazeći od našega iskustva i s kreativnošću koja nas je uvijek označivala, ne možemo prestati surađivati u zadaći nove evangelizacije. S naše strane to zahtijeva: živjeti radikalno i radosno naš franjevački identitet; živjeti život koji pokazuje apsolutni primat Boga i koji, po bratskom životu u malenosti, izražava humanizirajuću snagu Evanđelja; imati punu raspoloživost da se dostignu zemljopisne, društvene i kulturalne granice evangelizacije i da se, na taj način, smjestimo u nove areopage poslanja (usp. *VC* 96-99); ostvarivati zalaganje za očuvanje stvorenoga, izgrađivanje mira i promicanje pravde, osobito u obrani prava onih koji trpe zbog situacija isključivanja u našim društvima. Jednom riječju, franjevački život, potpuno evanđeoski, evangeliziran i evangelizatorski, u tijesnoj suradnji sa pastirima i u tijesnoj suradnji s laicima, i vjeran našoj vlastitoj karizmi, pružit će veoma značajan doprinos novoj evangelizaciji.

Vjerni pozivu Drugog vatikanskog sabora, želimo sačuvati živom sposobnost da istražujemo znakove vremena i tumačiti ih u svjetlu Evanđelja (usp. *GS* 4). Kao sljedbenici *Siromaška*, želimo u svakom trenutku očuvati pogled pun *simpatije* za naš svijet kojega Bog ljubi (*Iv* 3,16). Ne može biti mjesta za pesimizam u srcima i u pametima onih koji se osjećaju pozvanima živjeti Evanđelje, slijedeći stope Kristove. U isto vrijeme, želimo živjeti u stalnom evanđeoskom razlučivanju (usp. *1 Sol* 5,21) da “razlikujemo ono što dolazi od Duha i ono što mu je protivno” (*VC* 73). To će nam pomoći da otkrijemo kako, unatoč mnogim teškoćama koje sadašnji trenutak predstavlja u prenošenju vjere zbog dominantnog sekularizma i rastuće ravnodušnosti i relativizma, ovaj povijesni trenutak koji živimo ipak pruža također velike prigode za navještaj Dobre vijesti i nuka nas da, s *novim žarom, novim metodama i novim izričajima*, odgovorimo izazovu nove evangelizacije.

- *Novi žar*. *Novi žar* zahtijeva *osobno obraćenje*, neprestano obnavljati strastvenost za Krista, za istinu i za Evanđelje. *Novi žar* propitkuje i čini da se pitamo gdje je naše srce, tko nastavlja biti “prva ljubav” u životu svih dana, da li su naši životi ujedinjeni oko Krista ili su razlomljeni i razdijeljeni, da li smo usredotočeni na *jedino bitno* ili smo rastreseni od tolikih stvari koje, premda i dobre, nisu najvažnije. *Novi žar* interpelira naš svakidašnji život i stil istoga.

Nova evangelizacija se sastoji u tome da nerijetko rastresenom i zbunjenom srcu i umu muškaraca i žena našega vremena, i osobito samima sebi, nanovo predložimo ljepotu i trajnu

novost susreta s Kristom. Da bismo očuvali žar ili ga ponovno zapalili, nužno je kontemplirati lice Isusa Krista, unići u misterij njegova postojanja, zadržati uvijek *srce okrenuto Gospodinu* (usp. *NPr* 22,19).

- *Nove metode.* To iziskuje pastoralno obraćenje, obnovu metode evangelizacije. *Nove metode* trebaju se pozabaviti s upotrebom novih sredstava društvenoga priopćivanja, koja su pozvana olakšati prenošenje vjere, osobito svijetu mladih u traženju punog smisla njihova života, mladih koji u svojim srcima nose duboke težnje za autentičnošću, istinom, slobodom, velikodušnošću, ina njih odgovor može biti samo Krist, koji je u stanju zadovoljiti ih. Trebamo pridržati osobitu pozornost svijetu društvenih komunikacija, području na kojemu se isprepliću toliki životi, tolika pitanja i sumnje. *Nove metode* imaju također zajedničkoga sa sadržajima. S druge strane, danas je u mnogim prigodama nužan prvi navještaj, *kerigma*. Taj će navještaj u mnogim slučajevima biti od *ti prema ti*, i trebat će uvijek biti praćen pravim svjedočanstvom kršćanskoga života.

- *Novi izričaji.* To uključuje strukturalno obraćenje. Postoje strukture koje, umjesto da olakšavaju prenošenje vjere, čine ga težim. Tu se, još jednom, nalaže jasnoća i kreativnost. U tom kontekstu nužno je također osloboditi *krletku načina govora* koji često čini nerazumljivom Dobru vijest koju želimo prenositi. Ako želimo dostići, napose mlade, nužno je unići u kulturu načina govora digitalnog zajedništva, ne zaboravljajući nikada da postoji jedan svima razumljiv govor, i kojega se ne može zamijeniti nijednim drugim, a taj je svjedočenje i svetost. *Novi izričaji* obavezuju nas također da stvaramo nove *zdence*, gdje će naši suvremenici moći utažiti svoju žeđ za puninom i gdje, polazeći od iskustva *pustinje* (Benedikt XVI., za vrijeme svoje homilije u prigodi otvaranja *Godine vjere*, govorio je o “duhovnom opustošenju”), mogu ponovno otkriti radost vjerovanja. S Crkvom zapažamo potrebu da uočimo i zamislimo nova pomagala i nove riječi te učinimo razumljivim navještaj Dobre vijesti, također i u novim *pustinjama* svijeta. *Molitveno čitanje Riječi* pomoći će nam da susretnemo te nove zdence gdje bi se naši suvremenici mogli susresti s Isusom.

«Povjerovao sam, zato sam govorio»

Novu evangelizaciju, upravo stoga što svoje središte ima u Kristu i nije riječ toliko o strategiji, nego da se dadne kvaliteta našem svjedočenju, treba tijesno povezati sa vjerom. I to ne s nekom apstraktnom vjerom, vjerom pojmova, kako bi rekao kardinal Newman, nego vjerom sačinjenom od iskustva, živom vjerom, slavljenom i ispovijedanom, kako od nas traži papa Benedikt u *Porta Fidei*; vjera koja kao svoj temelj ima susret s jednim događajem, s jednom osobom, osobom Isusa, koji daje novo obzorje životu i time odlučujući pravac (usp. *Deus caritas est* 1). Vjera koja bi bila, prije svega, osobno prianjanje uz Krista, povjerenje u njega bez pukotina (usp. *HvBo* 1sl.).

Franjini životopisci definiraju ga kao *novog evanđelistu*, koga je Bog poslao da probudi srce muškaraca i žena svoga vremena za istinski osjećaj prisutnosti i djelovanja Božjega u njihovim životima. Ono što je učinio *Siromašak*, bilo je to da je započeo novu evangelizaciju društva i kulture svoga vremena. Njegova novost nije se sastojala toliko u propovijedanju Evanđelja – to su činili također mnogi drugi – već u novoj aktualizaciji Evanđelja, sa strastvenim zalaganjem i kreativnim utjelovljavanjem, a sve je to bilo omogućeno njegovom granitnom vjerom u Onoga koga je ispovijedao kao SVE svoga života (usp. *HvBo*, 4).

Draga braćo i sestre, nakon više od dvadeset stoljeća Crkva nas podsjeća na zapovijed Gospodinovu: “Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju” (Mk 16,15). Nema vremena za gubljenje. Zanos za Krista i suosjećanje s čovječanstvom, a taj zanos treba zapaliti naša srca, ne dopuštaju nam da uljuljavamo umore. Čas je da krenemo, spremni da nadidemo svaku vrstu zapreka, dobro opremljeni *ispravnom vjerom, sigurnom nadom i savršenom ljubavlju*.

Božić je!

Božić je! Dragi braćo i sestre. Nasljeđujući primjer pastira, Samarijanke i mnogih drugih, krenimo da izvodimo današnje muškarce i žene iz *pustinje*, prema *zdencima* žive vode, prema Kristu koji nam daje život i to život u izobilju.

Sretan Božić svima, s nadom da se Krist rodi u našim srcima da bismo ga nosili drugima.
Vaš brat, ministar i sluga.

Rim, 8. prosinca, svetkovina Bezgrješne, 2012.

Fra José Rodríguez Carballo, ofm
Generalni ministar, OFM

NAZOČNOST BRAĆE NA TERITORIJU DRUGIH PROVINCIIJA

Predstavljanje

Draga braćo ministri i kustodi,

Svojim bratskim pozdravom Mir i dobro, predstavljam vam ono što je Generalni definitorij, na sjednici 19. srpnja 2012. godine, odobrio s obzirom na nazočnosti braće na teritoriju drugih provincija i zemalja. Ta je tema bila raspravljana i u prethodnom šestogodištu. Generalni definitorij je poslao upitnik svim provincijama i kustodijama da se učini popis nazočnosti braće drugih provincija na njihovom teritoriju i u isto vrijeme da se čuje njihovo mišljenje. Plod odgovorâ i daljnjih razmišljanja prethodnog Generalnog definitorija bio je Nalog Kapitula br. 50, u kojemu se traži da Generalni definitorij prati spomenute nazočnosti i da se obdržavaju “zakonodavne odredbe Generalnih statuta”, koje je potvrdio isti Kapitul (usp. GGSS 128 §2).

Ispunjavajući taj kapitulski mandat i polazeći od sadašnjeg zakonodavstva, Generalni definitorij je izradio ove “smjernice” koje vode računa također o poznavanju nekih situacija i mišljenja mnogih ministara i kustoda koji žive slične situacije, s ciljem da se izbjegne rizik da se stavi u krizu sam identitet Reda kao bratstva (usp. GGKK 1§1; 38; 40).

Opasnost, na koju mislim, je ta da se podržava, osobito u nekim zemljama, prava bratstva-otoke, bez ikakvog čvrstog odnosa sa vlastitom provincijom, zbog udaljenosti, ali ni sa provincijom koja ih prihvaća, jer pravno nova nazočnost ovisi o ministru koji šalje braću.

S druge strane, “smjernice” koje predstavljam traže da se promiče reciprocitet i solidarnost između provincija u potrebi i jedinica koje mogu pružiti pomoć, imajući uvijek na umu naš franjevački identitet. Braća koja dolaze na teritorij koji ne pripada njihovoj jedinici trebaju biti raspoloženi za tijesnu suradnju s jedinicama koje ih primaju. I one, sa svoje strane, trebaju jamčiti dobru kvalitetu franjevačkoga života i poslanja, i ne samo ekonomski vidik.

Stoga je ideal da braća koja dolaze iz “drugih” područja dolaze uistinu da pomognu jedince koje su potrebne, a ne samo biskupije, i da se potpuno uključe u život provincije koja ih prihvaća. U slučaju kad to nije moguće – i ti slučajevi bi trebali doista biti smatrani kao izvanredni – treba se poštivati zakonodavstvo Reda i ove “smjernice” Generalnoga definitorija.

U svakom slučaju, oni koji dolaze i oni koji prihvaćaju, trebaju se ozbiljno pitati koji su motivi zbog kojih traže odnosno pružaju pomoć. Ne smije se zaboraviti da strukturalno svođenje na pravu mjeru, na koje su pozvane sve jedinice Reda, ima za cilj da ponovno dadne značajnost našem životu i poslanju polazeći od Evandjelja i od naše karizme, promičući na svaki način nadilaženje provincijskog mentaliteta (usp. *Nositelji dara Evandjelja* 31), i ne toliko da se očuvaju, na bilo koji način, nazočnosti koje prije ili kasnije treba zatvoriti.

Dok će Generalni definitorij bdjeti da bude primijenjeno ono što je on sam odobrio, povjeravam raspoloživosti ministara i kustoda primjenu ovih “smjernica”.

Rim, 25. rujna 2012.

Fra José Rodríguez Carballo, ofm
Generalni Ministar, OFM

Smjernice

Franjevačke provincije su rođene polazeći od misionarskog zanosa koji je skupine braće potaknuo da pođu na nova područja pod služenjem (*ministratio*) jednoga brata nazvanog ministrom. One su sastavljene od braće ujedinjene u više kuća i upravljane po provincijalnom ministru (usp. GGKK 169 §1; ZKP 621) u cilju svjedočenja životom i poslanjem, i otvorene uvijek novim apostolskim potrebama.

Pozivanje na misijsku dimenziju osiguravalo je braći određenu pokretljivost, zbog čega i danas imamo braće koja s teritorija jedne provincije idu na teritorij neke druge provincije zbog motiva apostolata, kao što su prvi navještaj u zemljama koje nisu evangelizirane, pastoralna potpora migrantima, traženje biskupa ili provincijalnih ministara za pastoralnu pomoć, i drugo.

Situacija

Odnos između braće jedne provincije i braće koja su došla iz neke druge provincije, danas se oblikuje uglavnom na tri sljedeća načina:

1. Autonomne nazočnosti braće koja su došla radi nekog preciznog apostolskog djelovanja; sačuvali su svoju neovisnost o mjesnoj braći i nerijetko su živjeli i žive sami.
2. Nazočnosti s nekim ugovorom koga su sklopili provincijalni ministri iz provincije porijekla i prihvata (usp. GGSS 128 §2; 248). To su mala bratstva jedne druge provincije kojima je povjeren samostan koji je ujedno i župa, na način da se u mjestu ipak sačuva franjevačka nazočnost i da se nastavi posluživati jedna župa dotične provincije.

U ta dva slučaja nazočnosti braća su izolirana ili čine kao neke franjevačke otoke, koji pravno ovise o provincijalnim ministrima svoje provincije, ne sudjeluju u životu provincije koja ih prihvaća i riskiraju da budu kao strana tijela.

3. Nazočnosti uključene u provinciju u koju dolaze, zbog čega su braća prihvaćena kao “gosti” i žive potpuno u provinciji koja ih je prihvatila. Takve nazočnosti mogu donijeti vrijedan doprinos provincijama i treba ih povlašćivati.

Problematika

Pred tom situacijom koja se razvija i uzima različite oblike u različitim geografskim i kulturalnim kontekstima Reda, Generealni defnitorij se pita: kako “pomoći ispravno uključivanje nazočnosti u jedinice različite od vlastite” (Generalni kapitul 2009., Nalog 50)? Kako razvijati dobru “suradnju među stranama” (GGSS 128 §2)? Kako pratiti braću koja odlaze u neki drugi kulturalni, crkveni i franjevački kontekst? Kako nastaviti da se podupiru prihvaćanje i pratnja zvanja? Kakvu će budućnost imati provincije koje traže i primaju mnoga bratstva iz drugih provincija, bratstva koja žive izolirana?

Opća vizija

Fenomen nije nov, ali danas treba nadići motivaciju pastoralne hitnosti i unići u viziju solidarnosti i reciprociteta između provincija sestara koje sačinjavaju jedinstveno sveopće bratstvo. Provincija koja ima više osoblja ide pomoći nekoj drugoj provinciji koja je oslabila što se osoblja i zvanja tiče, u ime bratske solidarnosti. I ta potpora je prije svega dana životu iste provincije, i zatim pastoralnim aktivnostima, aktivirajući recipročnost darova, te stoga jedni dobivaju pomoć i drugi se obogaćuju novim iskustvima franjevačkoga života.

To uključuje da se braća koja dolaze punim naslovom uključuju u provinciju koja ih prima (život u bratstvu, trajna formacija, mjesni i provincijski susreti, itd.), da pridonose franjevačkom životu i poslanju, prije nego budu pomoć biskupijama.

Drugi kriteriji

1. Vjerno obdržavati ono što je određeno GGSS 128 §2, to jest:
  - zainteresirati dotičnu konferenciju koja treba poslati vlastito mišljenje generalnom ministru;
  - imati pristanak definatorijâ dviju zainteresiranih provincija;
  - imati također pristanak generalnog definatorija;
  - sklopiti ugovor među stranama.
2. Ugovor bi trebao sadržavati barem sljedeće elemente: upotreba i odgovornost za nekretnine, uključivanje braće u provinciju, brigu za zvanja, pastoralne aktivnosti.
3. U prvim mjesecima, braća koja dolaze trebaju biti uvedena u kontekst provincije, kulture i mjesne crkve.
4. Da se osigura bolji oblik suradnje, uzimaju se u pretres pojedine konkretne situacije, slučaj po slučaj.
5. Raspraviti temu solidarnosti među provincijama u konferenciji i u uniji konferencija (UFME, UCLAF, FCAO, itd.) da se razvije osjetljivost prema slabijim provincijama i da se utvrde praktične smjernice za nazočnost braće u drugim provincijama.
6. U regijama gdje sadašnje provincije nemaju životnih snaga, promicati međuprovincijska i/ili međunarodna bratstva da se oživi nova franjevačka nazočnost.

ZAPISNIK PREBROJAVANJA GLASOVA ZA IZBOR ČLANOVA PLENARNOG VIJEĆA BOSNE SREBRENE ZA PERIOD OD 2012. DO 2016.

Dana 3. prosinca 2012. godine, sastala se tročlana Komisija za p

Fra Marko Antić 1
Fra Mario Divković 1
Fra Miroslav Ištuk 1
Fra Zoran Jaković 1
Fra Drago Pranješ 1

Fra Benedikt Vujica 1
Fra Tomislav Brković 2
Fra Josip Ikić 2
Fra Božo Lujić 2
Fra Nue Kajtazi 3

Fra Zoran Mandić 3
Fra Mile Babić 4
Fra Mijo Rajič 4
Fra Ivan Šarčević 5
Fra Nikica Vujica 5

Fra Anto Ivanović 1	Fra Tomislav Jurić 1	Fra Augustin Tomas 3	Fra Pavo Dominković 5
Fra Anto Šimunović 1	Fra Tomo Anđić 1	Fra Antun Perković 3	Fra Vinko Marković 5
Fra Anto Tomas 1	Fra Vinko Sičaja 1	Fra Dominko Batinić 3	Fra Zoran Tadić 5
Fra Filip Karadža 1	Fra Vislav Krijan 1	Fra Frano Oršolić 3	Fra Bono Tomić 6
Fra Franjo Trogrlić 1	Fra Andrija Jozić 2	Fra Franjo Martinović 3	Fra Josip Tomas 6
Fra Ivan Jelić 1	Fra Ilija Alandžak 2	Fra Ivo Pavić 3	Fra Leon Pendić 6
Fra Ivan Lovrić 1	Fra Ilija Božić 2	Fra Jozo Puškarić 3	Fra Marko Kepić 6
Fra Ivica Karatović 1	Fra Ilija Jurić 2	Fra Pero Baotić 3	Fra Niko Petonjić 6
Fra Ivo Brezović 1	Fra Ivo Tadić 2	Fra Stipan Radić 3	Fra Petar Andrijanić 6
Fra Jure Stipić 1	Fra Krešimir Vukadin 2	Fra Šimo Grgić 3	Fra Zdravko Dadić 6
Fra Juro Aščić 1	Fra Marko Jukić 2	Fra Velimir Bavrka 3	Fra Ivica Matić 7
Fra Leopold Rochmes 1	Fra Marko Stjepanović 2	Fra Anto Pušeljčić 4	Fra Mario Radman 7
Fra Marko Bandalo 1	Fra Marijan Petričević 2	Fra Darko Drljo 4	Fra Marko Lovrić 7
Fra Marko Kovačić 1	Fra Marinko Didak 2	Fra Jozo Gogić 4	Fra Božidar Blažević 8
Fra Marijan Lorenci 1	Fra Niko Josić 2	Fra Jure Papić 4	Fra Blaž Marković 9
Fra Miroslav Ikić 1	Fra Stipo Marčinković 2	Fra Kazimir Dolić 4	Fra Ilija Stipić 9
Fra Mladen Jozić 1	Fra Stipo Rašetgorac 2	Fra Slavko Petrušić 4	Fra Zdravko Anđić 14
Fra Niko Stjepanović 1	Fra Vinko Ćuro 2	Fra Vjeko Tomić 4	Fra Kristijan Montina 16
Fra Pere Kuliš 1	Fra Zoran Livančić 2	Fra Mato Topić 5	Fra Luka Marković 18
Fra Rafael Ivankić 1	Fra Anto Batinić 3	Fra Mirko Majdandžić 5	

Za zastupnike župnih vikara glasove su dobili:

Fra Andrija Živković 1	Fra Miroslav Batarilo 1	Fra Juro Miletić 2	Fra Domagoj Šimić 4
Fra Anto Zrakić 1	Fra Stjepan Pavić 1	Fra Marinko Štrbac 2	Fra Ivica Vidak 4
Fra Blažen Lipovac 1	Fra Stjepan Pavličević 1	Fra Mišo Sirovina 2	Fra Marinko Živković 4
Fra Drago Perković 1	Fra Vinko Jelušić 1	Fra Nikica Tomas 2	Fra Nikola Kozina 4
Fra Filip Zubak 1	Fra Vitomir Silić 1	Fra Nikola Matanović 2	Fra Robert Slišković 4
Fra Franjo Miletić 1	Fra Zvonko Zečević 1	Fra Pavo Filipović 2	Fra Ivo Bošnjak 6
Fra Ivica Matišić 1	Fra Željko Nikolić 1	Fra Stipo Karajica 2	Fra Miroslav Jonjić 6
Fra Ivo Božić 1	Fra Živko Petričević 1	Fra Ćiro Lovrić 3	Fra Mirko Filipović 7
Fra Ivo Kramar 1	Fra Alexander Tanushi 2	Fra Ivica Baketarić 3	Fra Stjepan Duvnjak 8
Fra Mario Jelić 1	Fra Ambroz Ukaj 2	Fra Josip Jukić 3	Fra Mato Vincetić 10
Fra Mijo Šuman 1	Fra Anton Nua 2	Fra Mario Jurković 3	Fra Zoran Vuković 12
Fra Mirko Bobaš 1	Fra Ivica Tomas 2	Fra Velimir Blažević 3	Fra Bono Kovačević 13
Fra Mirko Jozić 1	Fra Ivo Jurišić 2	Fra Branko Malekinušić 4	Fra Mario Jurić 19

Prema tome, u Plenarno vijeće glasovanjem braće izabrani su slijedeći fratri:

Gvardijani:

Fra Ivan Šarčević
Fra Nikica Vujica
Fra Mile Babić

Župnici:

Fra Luka Marković
Fra Kristijan Montina
Fra Zdravko Anđić
Fra Blaž Marković
Fra Ilija Stipić

Župni vikari:

Fra Mario Jurić
Fra Bono Kovačević
Fra Zoran Vuković

DUHOVNE VJEŽBE U NAŠOJ PROVINCiji TIJEKOM 2013.

Braćo, kao što smo obećali, evo objavljujemo raspored duhovnih vježbi u Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj tijekom 2013. god.

Svatko može slobodno izabrati kad, gdje i kod koga će obaviti duhovne vježbe, ali ih trebaju obaviti sva braća svake godine. Ipak, svima se preporučuje da ih obave izvan svoga mjesta stanovanja – i izvan svoga distrikta, kako bi ih proveli što mirnije i što plodonosnije.

U većini samostana još ima mjesta, ali se treba prijaviti što prije – **najkasnije do kraja siječnja 2013. god. – i to isključivo gvardijanu samostana u kojem se duhovne vježbe obavljaju**, kako se ne bi vodili dvostruki popisi, pa da netko zbog administrativne pogreške ne bi ostao bez mjesta...

Imamo i međuprovincijske duhovne vježbe – od 15. do 20. rujna 2013. u Rami. Ali i na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, a i u Franjevačkom sjemeništu u Visokom može se prijaviti svatko tko to želi, a osobito oni koje zanima predložena tema.

Evo rasporeda:

DATUM	VODITELJ	TEMA	MJESTO	BROJ
13.-17. 02. 2013.	Fra Mirko Jozić	Vjera u suvremeno doba	Franjevačka teologija Sarajevo	Ima još 6 mjesta
17.-22. 02. 2013.	Fra Franjo Tomašević	Franjevaštvo u svakodnevnom življenju	Franjevački samostan Fojnica	Popunjeno. * <u>Vidi NB!</u>
17.-22. 02. 2013.	Fra Ivan Šarčević	Fratar u godini vjere	Franjevački samostan Kreševo	Popunjeno
17.-22. 02. 2013.	Fra Josip Ikić	Dirnut Bogom (Molitva, pokora, obraćenje, ljubav)	Franjevački samostan Petričevac	Ima još 3 mjesta
10.-15. 03. 2013.	Fra Mile Babić	Vjera	Franjevački samostan Bistrik	Ima još 13 mjesta
1-6. 06. 2013.	Fra Mile Babić	Vjera u sekularnom društvu	Franjevački konvikt VISOKO	Ima 40 mjesta
25.-30. 08. 2013.	O. Jakov Mamić, ocd	Franjevac i Franjo – izazovi	Franjevački samostan Gorica/Livno	Ima još 3 mjesta
15.-20. 09. 2013.	Fra Josip Ikić	Molitva i obraćenje	Franjevačka Kuća mira RAMA – ŠČIT	Ima 25 mjesta
22.-26. 09. 2013	Fra Ivan Bubalo	Tema još nije poznata	Franjevački samostan Kraljeva Sutjeska	Ima još 10 mjesta

* **NB.!** *Eventualni novi zainteresirani za duhovne vježbe u Fojnici mogli bi biti primljeni, ukoliko bi bili voljni konačiti u Brestovskom ili u Busovači.*

Dakle, prijave se primaju do kraja siječnja 2013. godine. Molimo – nemojte kasniti s prijavom!

Mir i dobro želi vam –

Fra Lovro Gavran, provincijal

15. OBLJETNICA SMRTI POKOJNOG FRA VJEKE ĆURIĆA

Braćo, 31. siječnja 2013. godine, navršit će se punih 15 godina od tragične, a radije bismo rekli: mučeničke smrti našeg pokojnog brata, fra Vjekoslava (Vjeke) Ćurića, misionara u Ruandi. Kao što smo i najavili u prošlom broju Bosne Srebrene, već smo tiskali sličice sa njegovim kratkim životopisom i s molitvom za njegovu beatifikaciju.

Kanonski proces za beatifikaciju još nije započet, a ne zna se ni hoće li ni kad će započeti. To će najviše ovisiti o plodovima ove molitve, koja je već podijeljena po mnogim župama i koju će mnoga naša braća podijeliti vjernicima prigodom blagoslova kuća. Oni koji još nisu dobili te sličice, mogu ih nabaviti kod nas u Provincijalatu. Imamo ih sasvim dovoljno na hrvatskom, ali također i na engleskom, talijanskom, njemačkom, francuskom i albanskom jeziku.

Nadamo se da ćemo do 15. obljetnice uspjeti objaviti i malo širi fra Vjekin životopis, djelo fra Josipa Tomasa, pa da ćemo i to moći ponuditi vjernicima tom prigodom.

Ovim samo želim potaknuti svu braću u Provinciji da ne zaborave i ne zanemare ovu obljetnicu, nego da je dobro iskoriste, kako bi progovorili narodu nešto više mučeništvu, kao plodu vjere u Isusa Krista, o fra Vjeku, kao žrtvi ljubavi prema ugroženima, te o duhovnim zvanjima.

Najbolje je da se taj spomen obavi na sam dan fra Vjekine smrti, tj. u ponedjeljak, 31. 1. 2013., ali ništa ne smeta ako se to – iz pastoralnih razloga – učini i neki drugi dan: npr. u petak, subotu ili nedjelju uoči, ili u nedjelju nakon dana fra Vjekine pogibije. Važno je samo da se taj spomen ne preskoči.

Naglašavamo da se ne radi o spomendanu nekog blaženika ili sveca, jer o tome Crkva još nije rekla nikakav konačni sud, koji i ne može biti izrečen prije nego što se završi kanonski proces. Dakle, nećemo častiti fra Vjeku kao sveca ili blaženika, nego ćemo samo slaviti sv. misu zadušnicu za svog pokojnog brata. Molit ćemo za njega, kao i za sve ostale naše pokojne, a osobito za one koji su stradali kao žrtve rata i ljudske nepravde i nasilja, a ujedno ćemo se i mi preporučiti u njihove molitve nebeskom Ocu za naše osobne potrebe.

Dakle, radi se o vrlo trijeznom spomen-činu, koji bi morao istodobno postići nekoliko ciljeva:

1. malo bolje upoznati našeg pokojnog misionara i mučenika;
2. zahvaliti Bogu što nam ga je dao;
3. ražariti ljubav prema misijama i misijskom radu;
4. moliti za misije, misionare i misionarke, te za što uspješnije širenje vjere u Isusa Krista;
5. buditi i gajiti duhovna zvanja.

Uvjeren sam da ćete učiniti sve da ovo naše spomen-slavlje bude što uspješnije i što plodonosnije – i zato vam unaprijed zahvaljujem! Bog vas blagoslovio i obilno nagradio!

Neka nam zagovor našeg pokojnog brata fra Vjeke isprosi milost od Boga da obnovimo i učvrstimo našu vjeru, te da se zapalimo njegovom ljubavlju prema Bogu i Božjem narodu, s novim elanom za naviještanje vjere u Isusa Krista i za neumorno životno svjedočenje njegova Evandjelja.

Fra Lovro Gavran, provincijal

IZ TAJNIŠTVA

Obred svečanog zavjetovanja u Uskoplju

PROSLAVLJENI SVEČANI ZAVJETI NAŠE SUBRAĆE

Uskoplje - 14. listopada 2012., u crkvi Uznesenja BDM u Uskoplju, trojica bogoslova Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Davor Petrović, fra Ivan Pilić i fra Mario Katušić, položili su svečane zavjete i tako postali punopravni članovi provincije.

Njihove zavjete primio je fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrene. Svjedoci su bili uskopaljski župnik fra Vinko Marković i prof. dr. fra Josip Jozić, tajnik Franjevačke teologije u Sarajevu i II. meštar bogoslova na Franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu. U svečanom euharistijskom slavlju sudjelovali su i bogoslovi, roditelji i rodbina novozavjetovanika, bogoslovi iz zadarske i hercegovačke provincije te veliki broj župljana iz Uskoplja.

Misu su veličanstveno otpjevali bogoslovi Franjevačke teologije. Nakon slavlja župljani su se družili ispred crkve, a obitelji i prijatelji novozavjetovanika nastavili su druženje uz svečani objed.

1. Fra Davor PETROVIĆ, iz Malog Mošunja, župa Vitez, rođen je 10. 7. 1988. u Travniku od Dražena i Marice r. Alilović u Travniku. Osnovnu školu završio je u Staroj Biljoj, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Visokom 15. 7. 2007. Vrijeme novicijata proveo je na Gorici (Livno) i položio prve zavjete 13. 7. 2008. Od rujna 2008. je redovni student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

2. Fra Ivan PILIĆ, s Pidriša, župa Uskoplje, rođen je 6. 11. 1988. u Travniku od Mirka i Janje r. Žuljević. Osnovnu školu završio je u Uskoplju, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Visokom 15. 7. 2007. Vrijeme novicijata proveo je na Gorici (Livno) i položio prve zavjete 13. 7. 2008. Od rujna 2008. je redovni student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

3. Fra Mario KATUŠIĆ, iz Ždrimaca, župa Uskoplje, rođen je 2. 12. 1988. u Gornjem Vakufu od Domina i Nevenke r. Milić. Osnovnu školu završio je u Uskoplju, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Visokom 15. 7. 2007. Vrijeme novicijata proveo je na Gorici (Livno) i položio prve zavjete 13. 7. 2008. Od rujna 2008. je redovni student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

FIA

FRA MARKO HRGOTA POSTIGAO BAKALAUREAT IZ GREGORIJANSKOG PJEVANJA

Rim - Spomendan sv. Cecilije, nebeske zaštitnice pjevača, svečano se slavi – kako i dolikuje – na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu (Pontificum Institutum Musicae Sacrae) još od njegovog osnutka, odnosno više od sto godina.

Ovogodišnja proslava protekla je u svečanoj i nadasve radosnoj atmosferi. Nakon sv. mise u bazilici sv. Augustina, pod kojom je pjevao zbor Instituta, slavlje je nastavljeno u koncertnoj dvorani, gdje su svečano dodijeljene diplome. Naime, na taj se dan, već tradicionalno, dodjeljuju akademski gradusi polaznicima ovog prestižnog Instituta.

Među ovogodišnjim „svečarima“ bio je i član naše provincije fra Marko Hrgota. Fra Marko je, još u lipnju ove godine, na ovom Institutu s najvišom ocjenom (summa cum laude) diplomirao gregorijansko pjevanje s temom „Le comunioni Qui biberit aquam, Lutam fecit e Videns Dominus. Un’analisi testuale, melodica e modale“, kod prof. Franza Karla Prassla i tako stekao akademski gradus: bakalaureat iz gregorijanskog pjevanja.

Uz iskrene čestitke našem subratu želimo mu ustrajnost i Božji blagoslov u daljnjem školovanju koje je već započeo upisavši prvu godinu magisterija na istom Institutu.

Fra Stipo Kljajić

ĐAKONSKO REĐENJE NA GORICI

Gorica/Livno - Nedjelju, 25. studenog 2012., kada Crkva slavi Krista Kralja svega stvorenoga, obilježio je još jedan događaj u crkvi sv. Petra i Pavla na Gorici u Livnu.

Pod pučkim misnim slavljem pomoćni banjolučki biskup dr. fra Marko Semren je dvojici bogoslova Franjevačke provincije Bosne Srebrene podijelio sveti red đakonata: fra Jozi Šarčeviću iz župe sv. Franje Rumboci i fra Bruni Ćubeli iz župe Svih svetih Livno.

Svečano misno slavlje započelo je procesijom u kojoj su sudjelovali ministranti, bogoslovi, novaci, kandidati za đakone, koncelebranti i biskup fra Marko. U koncelebraciji su bili fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrene, fra Josip Jozić, drugi meštar bogoslova, fra Miroslav Ištuk, gvardijan goričkog samostana, fra Jure Perić, župnik iz Rumboka, fra Vinko Sičaja, župnik iz Livna, fra Marijan Karaula, vikar provincije Bosne Srebrene te još desetak svećenika iz samostana i okolnih livanjskih župa. Za svečaniji ugođaj slavlja zaslužni su bogoslovski zbor Fra Nenad Dujić pod ravnanjem fra Emanuela Josića i liturgijska asistencija pod vodstvom fra Danimira Pezera, prvog meštra bogoslova.

U prigodnoj propovijedi biskup je u središte pozornosti stavio služenje kao izvornu kršćansku vrednotu, iza čijeg imena i stoji đakonska služba. Služiti se može svemu i svačemu, ali služba Riječi Božjoj i propovijed Riječi, ne ljudske, nego Božje, izvorni je poziv đakona. Služiti interesima određenih ljudi ili političkih zajednica može biti služenje, ali ono ostaje samo u okviru određenih interesa i određenim ljudima. Đakon pak služeći Božju Riječ služi svim ljudima.

Nakon pozdravnog govora fra Miroslava Ištuka, gvardijana goričkog samostana, pročitanih čitanja, evanđelja i propovijedi slijedio je obred ređenja. Poslije obreda zaređeni su prvi put služili prateći biskupa, pripremajući oltar i dijeleći vjernicima pričest. U sv. misi osim obitelji naših ređenika sudjelovao je i veliki broj župljana livanjske župe Svih Svetih.

Na kraju misnog slavlja zahvalni govor uputio je đakon fra Bruno, a po završetku slavlja druženje je nastavljeno na svečanom ručku.

Fra Želimir Gogić

IZIŠLA NOVA TABULA PROVINCIJE

Nakon većih personalnih promjena na Kapitulskom kongresu radilo se na izradi nove Tabule Provincije. Braća su se u samostanskim područjima potrudila prikupiti sve potrebne podatke o službama svakog pojedinog člana samostana i samostanskog područja. Ovim putem zahvaljujemo svoj braći na susretljivosti i suradnji. Radi bolje i brže komunikacije potrudili smo se da osim brojeva telefona donesemo i adrese elektronske pošte braće, te web stranice naših kuća i župa. Tabula je već izašla iz tiska i bit će uskoro proslijeđena svim članovima Provincije, te drugim važnim ustanovama u našoj Crkvi.

ZAPISNICI DEFINITORIJALNIH SJEDNICA

Iz Zapisnika VI. sjednice

- Prihvaćena donacija vrijednih knjiga sa franjevačkom tematikom koje Provinciji nudi g. Bortolo Brogliato.
- Uprava glasovala o pripuštanju kandidata na svečane zavjete
- Definitorij odlučio da se preko Generalne kurije pošalje donacija našoj subraći u Siriji.
- Imenovanje Upravnog odbora i Uredničkog vijeća Svjetla riječi. Upravni odbor čine: fra Lovro Gavran, provincijal. fra Janko Ćuro ravnatelj FMC Svjetlo riječi i fra Drago Bojić, glavni urednik revije. Uredničko vijeće čine: predsjednik društva fra Lovro Gavran, fra Janko Ćuro, fra Drago Bojić, fra Davor Dominović, fra Josip Mrnjavac, fra Vili Radman, fra Nikica Vujica i fra Marijan Karaula.
- Imenovanje Nadzornog odbora Svjetla riječi: pročelnik fra Ivo Orlovac, fra Zoran Livančić i fra Mladen Jozić.
- Imenovanje Upravnog odbora Kruha sv. Ante: fra Lovro Gavran, fra Joso Oršolić (predsjednik Upravnog odbora), fra Franjo Radman, fra Mirko Majdandžić i Krešimir Ljubas.
- Imenovanje Nadzornog odbora Kruha sv. Ante: pročelnik fra Ivo Orlovac, fra Vinko Jelušić, fra Mario Divković.

-Imenovanje Nadzornog odbora Staračkog doma „Otac Kristofor“ u Novoj Biloj: fra Joso Oršolić, fra Tvrtko Vrdoljak, fra Ivica Matić.

Iz Zapisnika VII. sjednice

-Uprava Provincije je izglasala da novozaređeni đakoni idu na praksu u Ovčarevo i Podmilačje. Fra Jozo Šarčević je određen za đakonsku službu u Podmilačju, a fra Bruno Čubela za đakonsku službu u Ovčarevu. Oba đakona će biti na raspolaganju spomenutim župama kako za vrijeme Božića, tako i u uskrsnom vremenu.

-Odlučeno je da se tiska autobiografiju fra Anđelka Kamenčića. Tiskala bi se na albanskom i hrvatskom. Knjižica bi imala oko 130 stranica.

-Odlučeno da se prihvati molba fra Vjekoslava Matića da se vrati u Bosnu, te da bude župni vikar u Novoj Biloj i duhovnik u kantonalnoj bolnici „Dr. fra Mato Nikolić“, te u staračkom domu „Otac Kristofor“.

FIA

DOPUNA TABULE

- Početkom prosinca fra Slavko Topić je otišao u Rim na svoju novu službu ispovjednika u Lateranu, te nam je javio svoju novu adresu i novi broj mobitela:

Fra Slavko Topić
Pentecieria Apostolica
Piazza S. Giovanni in Laterano 4,
I - 00120 - CITTA' DEL VATICANO (Roma - Italija)

Broj mobitela: +39/3897649787

PROPOVIJED MNP. OCA PROVINCIJALA FRA LOVRE GAVRANA

Dan Franjevačke teologije (8. 11. 2012.)

Poštovana akademska zajednica Franjevačke teologije u Sarajevu:

dragi profesori, studenti i studentice – čestitam van blagdan blaženog Ivana Duns Škota, nebeskog zaštitnika naše Teologije!

U Godini smo vjere. Cijela Kristova Crkva u ovoj godini nastoji obnoviti i produbiti svoju vjeru, te ponuditi svijetu vjerodostojnije i autentičnije svjedočanstvo vjere u Trojedinoga Boga – Oca, Sina i Duha Svetoga, na slavu Božju, na spasenje svega svijeta, kao i na naše osobno posvećenje.

Bl. Ivan Duns Škot (1265-1308) bio je čovjek vjere – ne samo po krštenju i po svom svećeničkom i redovničkom pozivu, nego i po trajnom opredjeljenju da svojim teološkim radom istražuje i osvjetljava tajne vjere i da ih približava ne samo čovjeku svoga vremena, nego i čovječanstvu svih vremena. Njegove profinjene, suptilne distinkcije, zaslužile su mu titulu: Doctor subtilis – oštroomni naučitelj, kako su se znali izražavati naši stari.

Gdje je to bl. Ivan Duns Škot pokazao da je čovjek vjere? – Pokazao je u praksi. Zbog vjernosti papi Bonifaciju VIII. radije je izabrao dobrovoljno progonstvo, nego da potpiše izjavu protiv pape, koju je zahtijevao francuski kralj, Filip IV. Lijepi.

Bl. Ivan Duns Škot nije izmišljao vjeru. Prihvatao je i živio vjeru Crkve, vjeru Božjega naroda. Nije, dakle, izmišljao vjeru, nego ju je promišljao i domišljao.

On čvrsto drži vjeru Božjega naroda u utjelovljenje Božjeg Sina Isusa Krista, ali promišlja: kako i zašto – pa zaključuje da se Bog nije utjelovio zbog ljudskog grijeha (jer bi onda bio uvjetovan stvorenjem), nego: Bog je oduvijek sasvim slobodno, iz čiste ljubavi, htio postati čovjekom i tako se sjediniti sa svojim stvorenjem. Stoga je utjelovljenje Sina Božjega vrhunac Božjeg djela stvaranja.

Čvrsto drži i vjeru Božjega naroda u Bezgrešno začće Blažene Djevice Marije, koju teolozi prije njega nisu uspjeli teološki obrazložiti, bojeći se da bi time umanjili spasiteljsku ulogu Isusa Krista, ali on – oštromni učitelj! – obrazlaže: radi se o tzv. „preventivnom otkupljenju“ Isusove Majke po unaprijed predviđenim zaslugama Isusa Krista. Bezgrešno začće je, dakle, remek djelo otkupljenja!

I mi smo ljudi vjere. Ne bismo ni bili ovdje da to nismo. Naše je duboko i stoljećima potvrđeno iskustvo da se bez vjere ne može istinski ljudski živjeti – odn. da bez vjere ljudski život nema smisla. Istina, svaki detalj u životu ima neki, ali samo ograničeni smisao, ali punog smisla ljudski život nema bez vjere.

Mi ovdje studiramo teologiju upravo zato da svoju vjeru bolje upoznamo i da se osposobimo da i drugima mogemo uspješno naviještati, svjedočiti i prenositi tu svoju vjeru u Isusa Krista, raspetog i uskrsllog, pa tako i njima pomoći da otkriju puni smisao svoga života, kako bi svi ljudi mogli pronaći svoju sreću i ostvariti je u svom životu.

Mi znamo da je sve u ljudskom životu ograničeno. Ništa nije savršeno. Ograničena je i naša spoznaja i naša vjera.

Nije ograničena samo naša osobna sposobnost spoznavanja, tako da netko zna više, a netko manje (ovisno o svojim sposobnostima i o uloženom trudu), nego i sama spoznatljiva stvarnost ima svoje granice. Daleko su šira prostranstva onoga što nadilazi našu spoznaju i ostaje u domenu vjere ili nevjere, nego područja same spoznaje.

Spoznaja je ograničena prije svega mogućnošću eksperimenta i provjere spoznatoga, dok se vjera tiče isključivo onoga nedokučivog za ljudska osjetila i za eksperimentalnu provjeru, ali prihvatljivog na osnovu povjerenja u osobu, na koju se možemo slobodno osloniti – na temelju svoga iskustva o njezinoj dobrohotnosti i istinoljubivosti. Tu je temelj povjerenja u dobre ljude. Ali tu je i temelj vjere u Boga – čiju smo dobrotu i ljubav iskusili nebrojeno puta tijekom povijesti spasenja, ali i tijekom svog osobnog života.

Bez vjere u Boga i bez povjerenja u ljude čovjek bi bio strašno siromašan i jadan. Danas ima mnogo takvih ljudi: zatvoreni su u svoju bijedu i upravo zato doživljavaju besmisao takvoga života, a pravoga, smislenog života i ne poznaju. Stoga su više otvoreni zlu nego dobru, skloni su destrukciji, razaranju i uništavanju svega, pa čak i samoga sebe. Odatle i tolika samoubojstva onih koji nisu uspjeli pronaći smisao svoga života, a da i ne govorimo o smislu postojanja svega stvorenoga, a pogotovo o smislu žrtve, patnje, stradanja i smrti.

Taj smisao se ne može matematički dokazati niti eksperimentalno provjeriti. On se može samo prihvatiti kao Božji dar, kroz vjeru u Boga i u njegova Sina Isusa Krista, koji je dobrovoljno, sasvim slobodno, iz čiste ljubavi prema svome i našem nebeskom Ocu i prema nama samima, prihvatio sve moguće nevolje, stradanja i smrt – samo da nas spasi i da nas učini sretnim, na slavu i čast našeg nebeskog Oca.

To naše iskustvo s Isusom Kristom i svjedočanstvo njegove ljubavi prema nama, kao i iskustvo da Bog spašava pravednika, čak i na način da ga uskrisi od mrtvih – temelj je naše kršćanske vjere.

To sasvim slobodno predanje čak i u smrt, radi čiste i bezuvjetne ljubavi, temeljito je studirao naš današnji nebeski zaštitnik i uzor vjernika i teologa, bl. Ivan Duns Škot i došao je do zaključka da su sloboda i ljubav – odn. ljubav i sloboda – prvi, osnovni i u konačnici jedini princip i božanskog i ljudskog djelovanja.

Bog sve čini slobodno i iz ljubavi. I dobar čovjek će sve dobro činiti iz slobode i ljubavi. Svaki moralni čin je ujedno i slobodan i motiviran čistom ljubavlju. Svako zlo, svaki grijeh i svaka nepravda ujedno je i gaženje slobode i povreda ljubavi.

Ako budemo dosljedno slijedili našega zaštitnika i uzora, bl. Ivana Duns Škota, u slobodi i ljubavi, u stvari ćemo slijediti Isusa Krista i bit ćemo slični Bogu – tj. bit ćemo savršeno dobri i sveti, kao što je on dobar i svet. Dobar čovjek zbog savršene ljubavi nije sposoban nikome učiniti nikakvo zlo, a zbog savršene slobode sposoban je oduprijeti se svakom zlu, tako da je spreman prije podnijeti mučeništvo i smrt, nego učiniti bilo kakvu nepravdu. A upravo to je ono što je činio Isus Krist i u čemu su ga nastojali što savršnije slijediti sv. Franjo Asiški, bl. Ivan Duns Škot i svi dobri ljudi tijekom cijele povijesti čovječanstva.

To je ono što molim od Boga za sve nas – po zagovoru BDM, sv. Franje Asiškog, bl. Ivana Duns Škota i svih anđela i svetih. Amen.

ŠTO JE TO VJEČNI ŽIVOT?

Misli o zagrobnom životu

Piše: **Alfred Stümper**

Crno je u našoj kulturi boja smrti, boja žalosti. Od prapočetka čovječanstva pokušavaju mnoge religije, u danima ljudskog sumraka, pružiti utjehu. One to čine na različit način, s različitom snagom vlastitog uvjerenja i također i s različitom odlučnošću. Jedni to zahvalno prihvaćaju, drugi u to sumnjaju i drugi to opet osjećaju istina dobronamjernom, ali čak manje ili više „praznom utjehom“.

Postoje u životu svakog čovjeka odlučujući događaji, trenutci u kojima sve najednom prividno utihne, mnogo toga postane naglo sasvim drugačije, mnogo toga biva drugačije nego dosad. Tako je to kod smrti voljene osobe. Život postaje težak, često gotovo nepojmljiv. Neki se pitaju o postojanju Boga, o smislu, svrsi i sadržaju vlastitog života. Drugi pribjegavaju neodređenim nadanjima, nebuloznim spekulacijama, ili također alkoholu i drogi. I mnogi to jednostavno izdrže, čekaju na to, da vrijeme zaliječi rane.

Upravo u najtežim trenucima života trebalo bi svjesno i trezveno prihvatiti stvarnost: Najprije činjenica je da čovjek nije kao cjelina „nestao“, nego je njegovo tijelo postalo beživotno. U bitnome sastoji se ono gotovo dvije trećine od vode. Okruglo petina su proteini, petnaest procenata su masti, pet procenata minerali. Sve ovo sad se pretvara u druge tvari. Je li tjelesno sve? Postoji li osim tjelesnog, materijalnog, još nešto drugo, nešto neuhvatljivo? Je li ovo „preostalo“ što svakog čovjeka sačinjava, s promjenom tvari, jednostavno sve „nestalo“?

Fizikalno se predstavlja „tvrda“ materija kao višestrukost sve manjih „građevinskih kamenčića“ koji se pokazuju u polju sile. Ako se polazilo prije nedavnog vremena od molekule i uskoro iza toga već od bitno manjeg atoma kao najmanjih dijelova, danas se govori o proteinima i neutronima kao sastavnim dijelovima atomske jezgre, a odsad o elementarnim djelićima, kvarkovima. Sve više se predstavlja materija u fizikalnoj potrazi kao energija. Možda je konačno sve energija – različiti pojavni oblici „istoga“. A što to znači za čovjeka, njegovo tijelo, njegov duh. Sve u svijetu možemo uvijek spoznati, iskusiti, doživjeti pomoću naših osjetila. Mi ne možemo nikako apsolutno izjaviti, kako je to sve „u sebi“. Već prema subjektu koji zapaža izgleda objekt, „objektivno“, drugačije. Tako npr. slon vidi neko određeno drvo već zbog veličine potpuno drugačije nego miš. Beziznimno je tako svaka spoznaja, svaki doživljaj svijeta samo jedan odnos između subjekta koji zapaža i objekta, koji je obuhvaćen. Pri tome može čak upitno biti, da li „objekt“ uopće postoji ili da li nije konačno sve „između“, nešto nedohvatljivo.

Čisto materijalističko objašnjenje svijeta prema kojemu materija treba biti noseći element cijelog ljudskog postojanja, da, čak i duhovnog, duševnog, osjećaja i čudi, je nelogično. Život je kod sveg materijalnog stalno također nešto nematerijalno, neuhvatljivo, jedna nedodirljiva snaga. Pomoću tehničkih pomoćnih sredstava mi možemo doduše našu spoznaju proširiti i tako inače „nevidljivo“ razaznati kao elektromagnetska polja. S napredujućom znanstvenom tehnikom rasvjetljuje se sve više tama oko nas. Pri tome biva s našim rastućim znanjem istodobno uvijek i naše neznanje sve veće. Američki atomski fizičar John Archibald Wheeler je rekao: Što veći postaje otok našega znanja, tim duže postaju obale našeg neznanja. Tako ne zna nijedan čovjek što se događa s postojećim bivšim nematerijalnim, s onim bitnim čovjeka, njegovim bićem, njegovom dušom „iza“ njegove tjelesne smrti. Ako već materijalno nije „nestalo“, nego se samo prometnulo, ne može onda ni odgovarajuće, također još vrijednije ono netvarno, ono bitno čovjeka jednostavno nestati? Također utoliko vrijedi i fizikalna bitna izjava, da energija ne može nestati, nego se isto tako prometnuti.

Najjača neuhvatljiva snaga ljudi, „najživahnija“ je ljubav. Ljubav je temeljni preduvjet, da život uopće postoji, da se daje dalje, uvjet za to, da se život razmnaža i događanje drži u postojanju. Tako je početak Ivanova Evanđelja dosljedan, gdje stoji: U početku – ne misli se vremenski nego uzročno – bijaše „Riječ“, dakle ne tvar, materija, nego nešto što nije tvar, nešto duhovnoga, nešto što je potpuno duhovno, kao sadržaj izrečene riječi, kao misao koja ljubi. Već od iskona čovječanstvu je usađena neka slutnja, da postoji nešto, što mi kao onostranost, vječnost ili - naivno rečeno – kao „nebo“ označujemo. Čovječanstvo raspolaže od početka više ili manje svjesno s jednim unutarnjim kompasom, koji ukazuje na transcendentno, na nadzemaljsko. Ako je najviša snaga ljubav, nije li onda Bog sam ljubav? I to kao personifikacija ljubavi, budući da samo „živaća“ osoba može ljubiti.

Neriješen ostaje doduše pri tome problem da u svijetu i pored Boga koji ljubi, postoji tako mnogo nesreće, nevolje i bijede. Nije li Bog svemoguć? Možda ovdje dobiva centralna izjava kršćanstva osobito značenje prema kojem je Bog iz ljubavi za nas umro i tako nas kroz to također „otkupio“. To se ne da intelektualno shvatiti. Možda čovjek osjeća jedan dašak od toga ako pogleda sjajno plavetnilo beskonačno si prostirućeg neba, doživi prirodu koja se uvijek nanovo budi ili ako susretne „nebesko“ u muzici ili u očima voljenog čovjeka – također ima i to, također je i to realno događanje.

U drugim zemljama bijelo je boja žalosti, sjajno svjetleća. Konačno je dan smrti nekog pokojnika istodobno rođendan za vječnost koja je ljubavlju obilježena, dan veselja.

Preuzeto iz: „Christ in der Gegenwart“, 64. Jahrgang Freiburg, 18. studeni 2012

S njemačkog preveo:

Fra Živko Petričević

DOŠAŠĆE

Vrijeme radosnog iščekivanja

Predbožićno vrijeme, vrijeme priprave za dolazak Gospodina Isusa Krista, nazivamo došašće ili advent po latinskoj riječi *adventus*, što znači dolazak. Kod Rimljana je termin *adventus* označavao godišnji silazak božanstva u hram, odnosno u profanom značenju, prvo službeno pojavljivanje imperatora pred narodom, što se na Istoku naziva epifanijom i parusijom. Epifanija i parusia u svojoj osnovi imaju značenje dolaska, prvi znači Bogojavljenje objavu Boga, a drugi označava ponovni Kristov dolazak na koncu svijeta. Kršćani terminom *adventus* označavaju Kristov prvi dolazak među ljude, tj. njegov „dolazak u tijelu“. Došašće – advent jest dio liturgijske godine koji se sastoji od četiri nedjelje, osim za milansku nadbiskupiju gdje došašće obuhvaća šest nedjelja, koje neposredno prethode blagdanu Božića. Vrijeme od četiri nedjelje ima svoje simboličko značenje kao spomen četiriju tisućljeća, koje je po Bibliji, prošlo od stvaranja svijeta do dolaska Isusa Krista, otuda simbolička radnja pravljenja adventskog vijenca. Ova priprava za dolazak Isusa Krista javlja se u IV. stoljeću na Istoku, a od VII. stoljeća ustaljena je i na Zapadu.

Prvom nedjeljom došašća ujedno započinje i nova liturgijska godina. Liturgija došašća nas poziva na budnost i na hod u susret s Iščekivanim, s „onim koji se rađa“, prema Suncu što dolazi s istoka – Isusu Kristu, koji je temeljna orijentacija svekolikog kršćanskog života. Liturgijske molitve potiču vjernike da „trče“ Kristu u susret, izraženo „glagolima pokreta“: ići, trčati, žuriti, trčati u susret, prispjeti, ubrzati. Kristov dolazak, *adventus*, ne ostavlja kršćane pasivnim, nego ih poziva na dinamizam, da se požure njemu u susret. Došašće ima dvostruko značenje: to je vrijeme priprave za Božić s jedne strane i iščekivanje Gospodinova dolaska na svršetku svijeta s druge strane. Pod utjecajem irskih misionara u Galiji vrijeme došašća je prvotno označavalo eshatološko iščekivanje, iščekivanje Gospodinova dolaska na svršetku svijeta, a ne vrijeme priprave za Božić. Kao takvo shvaćanje ima obilježje pokorničkog vremena, pa je stoga liturgijska odjeća ljubičaste boje, izostavlja se Slava, Aleluja i Tebe Boga hvalimo, što je karakteristično u vrijeme pokore. Vrijeme došašća ne treba shvaćati kao vrijeme pokore nego kao vrijeme radosnog iščekivanja. Ovo iščekivanje je iščekivanje s vjerom, takvo čekanje jest jače od čekanja s nadom, jer kršćani znaju i uvjereni su u Kristov dolazak.

Uobičajne aktivnosti Crkve u vrijeme došašća i pučke adventske pjesme pozivaju nas na ozbiljnost i težinu bdijenja. U došašću ne slavimo samo iščekivanje nego događanje dolaska koji traje bez prestanka. Svetkovina Kristova utjelovljenja nije kraj iščekivanju, nego vrhunac Kristova dolaženja u našu stvarnost. Glede početka došašća vrijedi načelo, prva nedjelja došašća „pada na dan 1. prosinca ili njemu najbližeg, tj. između 27. studenog i 3. prosinca. Dva su razdoblja došašća, vrijeme od prve nedjelje do 17. prosinca koje je usmjereno na ponovni Kristov dolazak na koncu

svijeta - parusia, i vrijeme od 17. do 24. prosinca – vrijeme neposredne priprave za Božić, za ono što slijedi, a to je objava i utjelovljenje Boga - epifanija. Mise zornice izvorno su nastale kao zavjetne mise na čast Majke Božje u subote došašća.

Mi živimo u konkretnom vremenu i prostoru pa stoga ovo vrijeme trebamo promatrati u tom kontekstu. Svjedoci smo suvremenog društva koje je na neki način „prigrabilo“ ovo liturgijsko vrijeme dajući mu novo značenje i sadržaje koji se ne mogu ni pod koju cijenu pripisati duhu kršćanskog iščekivanja Kristova dolaska. Društveni život ima svoje „obrede“, koji su hvale vrijedni, ali nikako se ne smije dogoditi da kršćanska obredi nalaze svoj izričaj u društvenim obredima. Svjedoci smo da se to iz godine u godinu sve više događa. Tako imamo paljenje „adventskih“ svijeća pod „predsjedanjem“ svećenika odjevenih u liturgijsko ruho, ukrašavanje trgova i ulica i prije samog početka došašća, ili ono odricanje od kojekakvih ljudskih navezanosti, kao što su cigarete, alkohol i različite druge stvari, pa čak i one bez kojih možemo, a koje će dobro doći u razgovoru o odricanju i činjenju pokore, koje opet može biti predmet naše oholosti i narcisoidnosti. Kršćanima koji žive u današnjem svijetu nedostaje duha nestrpljivosti, nestrpljivosti za blizinu Gospodinova dolaska. Vrijeme došašća ne smije proći u pripremanju darova za Božić, u kupovanju sve onog blještavila koje nam se nudi i prije samog došašća. Vrijeme došašća jest i treba biti aktualizacija otajstva Kristova utjelovljenja i najava otajstva njegovog ponovnog dolaska. Kršćanin živeći u svijetu treba biti svjestan te stvarnosti u svom vlastitom životu, jer uistinu „Gospodin dolazi!“.

Fra Ilija Alandžak

BOŽIĆ – SUSRET IZ LJUBAVI

Kad ljudi žele ostvariti neku ideju, stalo im je da uz njih budu oni uspješni i moćni, da ih podrže ljudi pravedni i ugledni. Kad žele nešto napraviti, onda nastoje oko sebe okupiti što sposobnije ljude. Time raste i vjerojatnost uspjeha njihove ideje, ali i značaj njihovih nastojanja.

Božja logika vrlo često izgleda drugačije. U najvećim djelima povijesti spasenja za Božje suradnike često nisu birani nijedni od gore navedenih: Mojsije, bjeGUNac zbog ubojstva i nevješt govornik predvodit će izlazak Izraelaca iz egipatskog ropstva. David, iako je ujedinitelj dvanaest izraelskih plemena i rodozačetnik Mesijine loze, u teologiji i duhovnosti se češće spominje kao paradigma grešnika.

Ni Isus se izgleda ne nastoji osigurati ljudima čiji bi mu ugled jamčio vjerodostojnost njegovog poziva na uspostavu kraljevstva Božjeg. Okružen onima koji su smatrani grešnicima, *izgubljenima i zalutalima*, govori poznatu prisposobu o pastiru koji ostavlja devedeset i devet ovaca koje nisu zalutale radi one jedne koja jest. Uopće, Isus u susretima s ljudima ne traži imperativno od njih da dođu k njemu, da ga slijede. On ustvari dolazi k njima. I poziva ih u život vječni ne govoreći im *moraš*, nego *ako hoćeš*. Pa i onda kada ih zavoli, poput bogatog mladića. Jedni od rijetkih koji imaju privilegiju da ih Isus izravno poziva *dodite k meni* su izmoreni i opterećeni. Njima je potreban odmor i Isus im ga obećava. Zašto je to tako? Vjerojatno zbog toga što Bog ne okuplja ljude koji bi njemu trebali, nego on dolazi ljudima koji njega trebaju.

Najljepša točka susreta između Boga i čovjeka, između neba i zemlje jest Božić. To je točka u kojoj iz ljubavi ono božansko prilazi ljudskome i nebesko zemaljskome. Dodirnuto nebom, zemaljsko se moralo promijeniti.

Otkad je svijeta i vijeka ljudi se muče s pitanjem o smislu života. Najveća prepreka na putu do odgovora je patnja. Čemu bol? Zašto ljudi moraju trpjeti? To su ljudi pitali Boga. A Bog šuti. Ljudi su i sami pokušavali dati neke odgovore, ali nijedan od njih nije mogao utješiti bolom ispunjena srca. U božićnoj noći konačno progovara Bog. A čovjek šuti i više ne pita. Čovjek sluša o božanskoj i ljudskoj beskrajnoj dobroti: Bog se javlja i dolazi na svijet posve malen, dolazi kao dijete u jaslama. Bog ne odgovara na pitanje zašto patnja; on pati zajedno s nama. Bog ne odgovara na pitanje zašto bol; on sam postaje čovjek boli. Bog ne odgovara na pitanje zašto poniženje; on se sam ponižava. Više nismo sami u svojoj osamljenosti. Razumski se razlozi ušutkuju, i umjesto toga srce započinje govoriti. Ono pripovijeda priču o Bogu koji je postao Djetetom; koji ne pita, nego djeluje; koji ne odgovara, nego živi odgovor. (Boff)

Isusovim rođenjem Bog potpuno prilazi čovjeku. Ne zato što je to čovjek zaslužio. Ne zato što je čovjek bio spreman na to. Ne zato da bi se čovjek pobožanstvenio. Jednostavno, zato što ga Bog voli.

Fra Nikola Kozina

KOLAUDACIJA ORGULJA U FOJNICI

Fojnica - Listopadska pobožnost u župi Fojnica otvorena je na najljepši mogući način, najprije sv. misom koju je predvodio fra Davor Dominović, tajnik provincije Bosne Srebrene, a potom i koncertom dvoje poznatih glazbenih umjetnika koji su klasičnu ili ozbiljnu glazbu približili brojnim vjernicima u samostanskoj crkvi Duha svetoga.

Operna pjevačica Katarina Kikić, rodnom iz Zenice i orguljaš Davor Ljubić iz Zagreba, odlično usklađeni, izveli su djela Morandia, Francka, Caccinia, Tostia, Albinonia, Bacha, Pergolesia, Dvořaka, Händela, a publika ih je nagrađivala zdušnim pljeskom. Ovaj glazbeni događaj, tako rijedak u Lepeničkoj dolini, ujedno je upriličen i u povodu kolaudacije samostanskih orgulja iz 1896. godine, koje su nakon restauracije (uspješno su je izveli Mijo Prskalo i Jozica Bošnjak) moćno zvučale u i onako akustičnom crkvenom prostoru.

Gvardijan fojničkog samostana fra Nikica Vujica zahvalio je svim sudionicima ovog

istinskog umjetničkog ugodaja, a nije propustio naglasiti kako je restauraciju orgulja omogućila Vlada R. Hrvatske, ali i vjernici dragovoljnim priložima, pa onda i zaslužuju što češće uživanje u veličanstvenim zvucima orgulja.

Branka Jukić

MEĐUPROVINCIJSKI SUSRET FRANJEVAČKIH NOVAKA U SPLITU

Split - Susret je započeo u Splitu 11. listopada u franjevačkom samostanu O. fra Ante Antića predstavljanjem novaka, njihovih novicijata i okolnosti u njihovim provincijama.

Tako se upoznao rad fratara na raznim područjima i u različitim uvjetima, ali s istim ciljem, donositi svijetlo Evanđelja. Uslijedila je zajednička molitva te nakon nje večera na kojoj je upućen pozdrav pridošlim gostima. U petak 12. listopada krenulo se u prvu posjetu, u Imotski i Sinj.

Nastojalo je se pogledati i prirodne znamenitosti ovih krajeva kroz koje su nas vodili tamošnji fratri. Tako se uz imotsku franjevačku baštinu obišlo i dva „obojena“ krška jezera: Modro i Crveno jezero. U Sinju, gdje se nalazi sjemenište Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, poslušala je se priča o čvrstom suživotu žitelja Sinja i Gospe Sinjske koja svoj boravak u Sinju obilježava čudotvornom svojom slikom, a na večeri su novaci imali priliku susresti se sa sinjskim sjemeništarima. U samostanskom muzeju koji baštini vrijedne rukotvorine može se doživjeti mali vremeplov. U subotu 13. listopada posjetilo se novicijat, koji je domaćin, na otočiću Visovcu. Vožnja brodom do njega budi slike iz Kristovih trenutaka lađarenja. Tamo se obilazilo prelijepe visovačke vrtove i starine koje su fratri sačuvali u muzejima. Na ovome otoku bambus, paunovi i mladi fratri rastu skupa. Obišlo se i slapove rijeke Krke gdje su strani turisti oduševljeno gledali u ono što ne vide prečesto, slapove i oko 40 mladih fratara. Nakon Visovca uslijedio je posjet Šibeniku, njegovoj poznatoj katedrali čiji je kamenje vezano nevidljivim, gradskom muzeju, a i šibenski franjevci konventualci ispričali su svoju priču o životu u Šibeniku i životu sv. Nikole Tavelića čije se svetište nalazi u njihovoj crkvi. Molitva, misa i večera bile su u župi sv. Ante Padovanskog na Šubićevcu (Šibenik). Tamošnji župnik za novake izreče nekoliko riječi o hrabrosti, o predanju Božjemu naumu, o pitanjima koja Bog i nama postavlja. Nakon ovoga posjeta vratilo se u franjevački samostan O. fra Ante Antića na Trsteniku (Split) gdje se sve ovo vrijeme i noćilo, a u kojem se nalazi i Franjevački klerikat. Voditelj kroz ove posjete i program bio je meštar visovačkih novaka fra Jure J. Šimunović.

Na ovaj način posjetilo je se sve odgojno-obrazovne institucije ove provincije te se tako upoznalo s načinom života, rada i odgoja fratara. U nedjelju 14. listopada, nakon svečane mise s narodom i podnevnog objeda, domaći fratri zahvalili su na prisutnosti i poželjeli su sretan povratak u svoje samostanske zajednice.

Ovi međuprovincijski susreti novaka pokazuju potrebu za susretima i ujedinjenjem koje ne mogu rastaviti područne podijeje, a to je ujedinjenje u Kristu, čiju su Crkvu fratri obećali popravljati. Novaka je bilo ukupno 35, a njihovih meštara osam. Dogodine će doći nova lica u novicijate, a neka dođe i novo, ljepše lice Crkve.

FIA

UVOĐENJE U SLUŽBU ŽUPNIKA FRA MIROSLAVA JELIĆA

Canberra/Australija - 21. listopada 2012., pod pučkom sv. misom, mons. John Woods, administrator Nadbiskupije Canberra i Goulburn uveo je u službu novog misijskog dušobrižnika fra Miroslav Jelića. Hrvatska katolička zajednica Canberre i Queanbeyana ove je nedjelje došla na sv. misu u velikom broju, negdje oko 450 do 500 vjernika. Svojom nazočnošću vjernici su izrazili dobrodošlicu novoimenovanom voditelju HKM fra Miroslavu Jeliću. Prosječno ih se nedjeljama okuplja oko 300 na svetim misama, a ovoliko mnoštvo je ponukalo i samoga monsinjora John Woods-a da se u propovjedi osvrne i na tu činjenicu da fra Miroslav u kratkom vremenu od dva mjeseca ima ogromnu vjerničku podršku, što je njemu kao administratoru Nadbiskupije Canberra i Goulburn očit pokazatelj vjernosti hrvatskog puka Katoličkoj crkvi i misionarima Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Mons. John nije štedio riječi da pokaže osobnu radost zbog buduće suradnje i unutar Nadbiskupije o kojoj je razgovarao s fra Miroslavom na njihovom prvom susretu polovicom rujna. Druženje je nastavljeno uz zajednički objed.

FIA

NACIONALNI SUSRET FRANJEVAČKOG SVJETOVNOG REDA BIH

Kraljeva Sutjeska - U Kraljevoj Sutjesci, na dan spomena na posljednju bosansku kraljicu Katarinu Kosača Kotromanić, 28. listopada ove godine, održan je još jedan nacionalni susret članova Franjevačkog svjetovnog reda (OFS-a) Bosne i Hercegovine.

Na susretu je sudjelovalo oko tisuću članova OFS-a iz cijele BiH, predvođeni svojim duhovnim asistentima. Susret je počeo u 10 sati, u crkvi sv. Ivana Krstitelja, a na početku je sve nazočne pozdravio fra Danijel Rajić, nacionalni duhovni asistent OFS-a BiH, te riječ dao sestri Nives Kanevčev, nacionalnoj ministri. Sestra Nives je održala predavanje o zajedničkom radu OFS-a i Franjevačke mladeži. Istaknula je kako je mnogo susreta svake godine na kojima zajedno sudjeluju članovi OFS-a i Frame, koji ih zbližavaju i omogućuju zajedništvo i povezanost u duhu Pravila i Generalnih konstitucija Trećeg reda, čiji je Frama nedjeljivi dio. Potom je Ivana Vidović, framašica koja je početkom godine stupila i u Treći red iznijela kratko svjedočanstvo o svom pozivu. Ivana je naglasila kako je snažan znak povezanosti tzv. dvostruka pripadnost, odnosno činjenica da framaši do svoje tridesete godine mogu biti članovi i Frame i zavjetovani svjetovnjaci, te izrazila nadu da će to ohrabriti i potaknuti mlade da naprave korak naprijed i pristupe Trećem redu. Prije same sv. Mise, framaši iz Kraljeve Sutjeske izveli su prigodan recital o kraljici Katarini.

Sveto misno slavlje predvodio je fra Nikica Vujica, gvardijan fojničkogsamostana i duhovni asistent OFS-a u Fojnici, uz koncelebraciju dvadesetak svećenika. Na početku je riječi pozdrava uputio fra Zoran Jaković, gvardijan samostana u Kraljevoj Sutjesci. Fra Nikica se u nadahnutoj propovijedi najprije osvrnuo

na riječi Evanđelja, te napomenuo kako se Isusa treba slijediti radikalno. Rijetki se odvažavaju na radikalnost jer su svjesni da živjeti po Evanđelju znači odreći se udobnosti i lagodnosti života: „Braćo i sestre, radikalno je slijedio Isusa Krista i sv. Franjo, pa je tako preobrazio cijeli svijet. I evo rezultata njegova obraćanja Bogu, samo jednoga čovjeka – ovalika franjevačka obitelj sabrana ovdje. I mi ovdje u Bosni i Hercegovini, zaista možemo svjedočenjem Radosne vijesti, kako je to činio i sv. Franjo, naše društvo preoblikovati na bolje.“ – poručio je fra Nikica. Na kraju sv. Mise, riječi zahvalnosti i radosti zbog zajedništva uputio je i fra Danijel Rajić. Iako je dan bio hladan a kiša neprestano padala, to nije spriječilo okupljene da i nakon mise nastave druženje, uz 13. tradicionalnu smotru folkloru.

Riječi sv. Franje: *Neka cijeli svijet bude vaš samostan* bile su geslo ovog Susreta. Vjerujemo da će franjevački svjetovnjaci ohrabreni riječima propovjednika nastaviti u svojim sredinama širiti Radosnu vijest, te tako činiti živima ove Franjine riječi.

Ivana Vidović

MISA ZAHVALE U OBNOVLJENOJ ŽUPNOJ CRKVI U ULICAMA

Ulice - Nadbiskup i metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić predvodio je u subotu, 3. studenog 2012. misu zahvale, po prvi puta u obnovljenoj župnoj crkvi Rođenja BDM u Ulicama, u Bosanskoj Posavini. Stara crkva je u ratu porušena, a sada ponovo ima krov i polako poprima svoj konačni izgled. Uz kardinala Puljića je u prepunoj crkvi koncelebriralo petnaestak svećenika među kojima provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovro Gavran, domaći župnik fra Anto Tomas, dekan Brčanskog

dekanata preč. Veselko Županić i gvardijan u Dubravama fra Marko Antić, te svećenici - domaći sinovi.

„Zahvalni smo Bogu što ova ruševina, koja je simbol našega identiteta, postaje građevina“, istaknuo je na početku propovijedi kardinal Puljić te povezao gradnju crkve s vjernicima toga kraja, koji se suočavaju s raznim izazovima života. „Gradnja jedne crkve je silna prilika da kao što crkva raste kao vanjski znak, raste i vjera u našem srcu, da budemo prepoznatljivi, vidljivi i istinski hrabri i u tome vanjskom svijetu - svjedočeći svoju vjeru. Nije lako plivati protiv struje, ali je jedni način pobijediti da te ne odnese struja. Nama valja plivati protiv te struje, toga duha koji nam se u ime demokracije nameće, i ponovo želi se Boga izbaciti iz sredine“, rekao je između ostalog kardinal Puljić. Kao jedan od aktivnih sudionika Sinode biskupa u Rimu pojasnio je, kako je smisao nove evangelizacije u ovoj Godini vjere otvoriti srce Bogu, doživjeti da nam je Bog bliz, da s njim surađujemo, te da obnoviti vjeru znači osmisliti svoj život, a živjeti u vjeri znači živjeti u ljubavi Božjoj. Pohvalio je zauzetost župljana oko gradnje nove crkve, te ustvrdio: „Ova crkva u nama treba biti izazov našeg zajedništva, jer ona izgrađuje naše zajedništvo, zato vas želim ohrabriti; zavolite svoje korijenje, i dok izgrađujete crkvu izgrađujete to zajedništvo vjere. Nema većeg i jačega zajedništva od zajedništva u vjeru“.

Prisjetio se i svog nedavnog pohoda Jeruzalemu, kada je i sam poput Isusa zaplakao nad svojim, po svijetu rasutim narodom, te na kraju poručio: „Kao što je Isus svoje Jeruzalemce htio okupiti, nek i vas ova crkva okuplja kao svoju djecu da se svi ovdje osjećate doma, kao braća i sestre, da ovdje evanđelje, Misa liječi vaše rane, hrabri u praštanju međusobnom, osposobljava da se ljubimo kao Kristova djeca.“ Svoju radost što u pokrivenoj crkvi, s povratnicima i ostalim župljanima te župe, po prvi puta slavi Misu zahvale iskazao je i provincijal fra Lovro naglasivši kako nije toliko važno kakva je

crkva kao građevina, već je bitno, da ona kao simbol vjere i jedinstva toga naroda, služi Bogu i Božjem narodu.

Posebnu zahvalu kardinal Puljić i provincijal fra Lovro iskazali su župniku fra Anti na odlučnosti, hrabrosti, ustrajnosti i zauzetosti kako oko gradnje crkve kao građevine još više na izgradnji žive Crkve. Župnik Tomas zahvalio je na kraju kardinalu Puljiću na predvođenju slavlja, a svojim župljanima napose kumu crkve Anti Ugljarević i njegovoj supruzi Ruži, svojim suradnicima, HKUD-u „Jedna ljubav“ iz Vukšića, te društveno-političkim zajednicama, na svoj, kako duhovnoj tako i materijalnoj potpori. U tijeku Mise kardinal Puljić je blagoslovio i liturgijsko posuđe u zlatu, koje su župi darovali župljani - obitelj Ivo i Ruža Sadrić. Slavlje su pjesmom uzveličali mladi župe sv. Vinka Pallottija, koji su za tu prigodu sa svojim župnikom o. Ilijom Sudarom došli iz Vinkovaca. Druženje je nastavljeno uz zajednički objed u hotelu Europa u Brčkom.

Župa Rođenja BDM u Ulicama brojila je prije zadnjeg rata 4054. katolika, a do danas ih se vratilo 850. Od prijašnje u ratu minirane crkve, ostali su tek zidovi, koji su sačuvani, te su se po projektu Jure i Ane Pranjić doista lijepo uklopili u kompleks novog suvremenijeg dijela crkve.

FIA/KTA

SEMINAR TRAJNE FORMACIJE OFS-A BIH

Međugorje - U Međugorju je od 2. do 4. studenog održan seminar trajne formacije Franjevačkog svjetovnog reda (OFS-a) Bosne i Hercegovine.

Tema seminara, na kojoj je sudjelovalo oko 40 svjetovnih franjevac, bila je „Franjevci u svijetu, za svijet: Identitet, zavjeti, osjećaj pripadnosti“, a predstavio ju je brat Benedetto Lino, iz Međunarodnog predsjedništva OFS-a.

Seminar je počeo uvodnim riječima sestre Marije Brekalo, područne ministre hercegovačkog bratstva OFS-a, koji su bili organizatori i domaćini. Potom su se nazočnima obratili sestra Nives Kanevčev, nacionalna ministra OFS-a, te fra Danijel Rajić i fra Josip Vlašić, nacionalni i područni duhovni asistenti OFS-a i Frame. Ukratko je predstavljen i voditelj seminara brat Benedetto Lino, koji je još kao osamnaestogodišnjak postao svjetovni franjevac. Brat Benedetto je u uvodim riječima istaknuo kako je cijela franjevačka obitelj jedan veliki Božiji projekt nadahnut u sv. Franji. Koncept seminara činila su izlaganja predavača na temu franjevačkog identiteta, važnosti i ozbiljnosti zavjeta, kršćanske i franjevačke formacije, te osjećaja pripadnosti.

Da bismo razumjeli svoj identitet, potrebno je znati kome pripadamo, koga slijedimo i na što smo pozvani. Uvijek iznova članovi franjevačke obitelji trebaju sebi podsvijestiti da su nasljedovatelji Isusa Krista po primjeru sv. Franje. Iako različiti u Pravilima, sva tri Reda, imaju jednu glavnu zajedničku obvezu danu od sv. Franje: živjeti Evanđelje – podsjetio je brat Benedetto. Kao dijelovi jedne franjevačke obitelji, međusobno neovisni, sva tri Reda trebaju surađivati i djelovati na svoj način, svatko u svom staležu. Posebnu pažnju predavač je ipak posvetio Trećem franjevačkom redu, za koje je seminar bio i organiziran. Franjevački svjetovnjaci, još više povezani s Kristom po zavjetima, pozvani su biti svjedoci i instrumenti Njegove misije, navješćati Ga životom i riječima, popravljati Crkvu po uzoru na sv. Franju u otvorenom i povjerljivom dijalogu s Papom, biskupima i svećenicima. Potaknuo je na življenje jednostavnosti i poniznosti sv. Franje.

Završni dio seminara činio je rad po skupinama, u kojima su sudionici definirali nedostatke i probleme bratstava u BiH, te ponudili moguća rješenja. Na završnoj sv. Misi, predslavitelj, fra Danijel Rajić, u prigodnoj propovijedi naglasio je važnu ulogu svih sudionika seminara: prenijeti usvojeno u

svoje zajednice, s puno ljubavi, jer kako je i sv. Franjo rekao: „Kap prave ljubavi, dragocjenija je od mora znanja“.

Ivana Vidović

PROVINCIJAL POSJETIO BISKUPE BK BIH NA NJIHOVOM REDOVITOM ZASJEDANJU

Sarajevo - Provincijal Bosne Srebrene fra Lovro Gavran posjetio je 7. studenog, u popodnevnim satima, biskupe Biskupske konferencije BiH, koji su bili okupljeni na svom redovitom 56. zasjedanju.

U Provincijalovoj pratnji bili su definitor i ekonom Provincije fra Jozo Marinčić, te tajnik Provincije fra Davor Dominović. Bila je ovo prigoda da Provincijal uruči biskupima „Franjevačke izvore“, koji su nedavno izišli iz tiska u izdanju Vijeća Franjevačkih zajednica RH i BiH. Provincijal fra Lovro kratko je izložio ocima biskupima povijest nastajanja hrvatskog izdanja „Franjevačkih izvora“. O spomeutom izdanju rekao je nekoliko riječi i biskup franjevac mons. dr. fra Marko Semren. Biskupi su zahvalili za darovane knjige, te izrazili svoju radost da su ih franjevci posjetili za vrijeme trajanja BK BiH. Razgovaralo se još i o nekoliko tekućih tema koje su od obostranog interesa. Susret biskupa i franjevaca završio je popodnevnom kavom.

FIA

HKO „KRUH SV. ANTE“ PODIJELIO 42 STIPENDIJE STUDENTIMA

Sarajevo - Fond Kap dobrote koji djeluje pod okriljem HKO *Kruh sv. Ante* podijelio je u srijedu, 7. studenog, 42 stipendije za studente i studentice koji studiraju na Univerzitetima u BiH.

Ovaj Fond već osam godina pomaže talentirane studente slabijeg financijskog stanja bez obzira na njihovu nacionalnu, etičku i vjersku pripadnost.

Nazočne studente pozdravili su fra Lovro Gavran – provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene i fra Joso Oršolić, ravnatelj HKO *Kruh sv. Ante*. U svojim pozdravnim riječima fra Lovro Gavran je naglasio koliko je danas, u vremenu novčane i moralne oskudice, težak zadatak prikupiti novčana sredstva za stipendiranje studenata. Također se zahvalio svim dobrim ljudima koji su svojim priložima pomogli prikupljanje sredstava za stipendiranje. ‘Kamen po kamen palača, zrno po zrno pogača, zaista lijepa i mudra izreka, koja nas uči graditi bolju budućnost, a možemo i nastaviti sa: Kap po kap čini slap. Ovdje se radi o kapi dobrote, kap dobrote- to je ništa, ali kad se udruže te kapi, stvara se more dobrote...’, zaključio je svoj pozdrav provincijal fra Lovro.

Stipendisti se Ugovorom o stipendiranju obvezuju „darovati“ Organizaciji KSA 20 volonterskih sati mjesečno unutar kojih će imati mogućnost raditi s djecom, pomagati starijima i bolesnima, pomagati u različitim projektnim aktivnostima, ali se i educirati o pisanju i implementiranju projekata, nenasilnoj komunikaciji, pisanju biografije i komuniciranja s potencijalnim poslodavcima, volontiranju, PR-u i medijskoj promociji.

Ivona Piplica-Parać

DAN FRANJEVAČKE TEOLOGIJE U SARAJEVU

Sarajevo - Na blagdan blaženog Ivana Duns Škota, 8. studenog 2012. godine, na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu proslavljen je dan ove najveće odgojno-obrazovne ustanove Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

Proslava je započela misnim slavljem u 10 sati na kojoj su sudjelovali bogoslovi, ovogodišnji diplomanti, studenti i njihovi prijatelji. Slavlje je predvodio fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrene, u zajedništvu s mons. dr. Pavom Jurišićem, dekanom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, dekanom Franjevačke teologije dr. fra Vilijem Radmanom, profesorima i ovogodišnjim diplomantima svećenicima.

Nakon misnog slavlja program je nastavljen u amfiteatru Teologije gdje je bogoslovski zbor Fra Nenad Dujić nastupio s tri pjesme, *Kyrie* i *Agnus Dei* iz gregorijanske mise *Orbis factor te Panis angelicus* od C. Casciolinia. Dr. fra Anto Popović, profesor biblijskih znanosti, održao je prigodno predavanje, popraćeno video prezentacijom, Godina vjere: „Porta Fidei“ i Apostol Pavao. U predavanju je prisutnima približio apostolsko pismo u obliku motu proprija pape Benedikta XVI. Porta fidei kojim se proglašava Godina vjere.

Zatim je održana podjela diploma ovogodišnjim diplomantima i nagrada ovogodišnjim najboljim studentima, koje je uručio provincijal fra Lovro. Ove je godine dvadeset diplomiranih teologa, te dvanaest studenata s najboljim prosjekom.

Zadnja točka akademije bila je pjesma *Zvona* koju je nakon jednogodišnje stanke izveo bogoslovski sastav *VIS Jukić*. Nakon svečane akademije druženje je nastavljeno najprije u blagovaonici na zajedničkom ručku, zatim na igralištu gdje se održavao malonogometni turnir.

FIA

U FOJNICI OBILJEŽENA XIX. OBLJETNICA STRADANJA FRATARA

Fojnica - 13. studenog, u franjevačkom samostanu u Fojnici obilježena je XIX. obljetnica stradanja fojničkih fratara.

Naime, 13. studenog 1993. godine, u 13:00h pripadnici tadašnje Armije BiH krvnički su ubili gvardijana fojničkog samostana fra Nikicu Miličevića, te samostanskog vikara fra Leona Migića. U to vrijeme osim ubijenih fratara bili su prisutni još neki fratri, časne sestre, te nekoliko župljana koji su potražili utočište u samostanu. Većina njih su još uvijek živi i sa suzama u očima svjedoče o ovom nemilom događaju. Fojnički fratri, zajedno s ostalim franjevcima iz Provincije, te mnogobrojnim pukom, svake godine obilježe ovaj tužni događaj sv. misom i opijelom za ubijene. Osim za ubijene fratre, Fojničani mole i za pokoj ostalih svojih 105 župljana koji su izgubili život u zadnjem ratu. Sinoć su upaljene 105 svijeća na dvorištu samostana, kao poruka vjere u oprost za počinjeno zlo, ali i vjere u Uskrsnuće. Današnje misno slavlje predvodio je gvardijan samostana u Gučoj Gori fra Drago Pranješ, uz koncelebraciju tridesetak svećenika. Nakon mise franjevci su zajedno s gostima izmolili opijelo ispred spomen ploče na mjestu ubojstva fratra.

Krivnju za ovo zlodjelo priznao je tadašnji vojnik Miralem Čengić iz Visokog. Na to zlodjelo potaknulo ga je, kako je sam izjavio, to što je fra Nikica na privjesku za ključeve imao tradicionalni hrvatski grb - *Šahovnicu*. Osuđen je u Sarajevu na 11 godina zatvora, a kao olakšavajuća okolnost navedeno je da je ubijao pod utjecajem alkohola. Viši vojni sud pooštrio mu je kaznu na 12 godina zatvora. S njim su bila još trojica pripadnika iste brigade, koji su zbog prikrivanja ubojstva osuđeni na samo 6 mjeseci zatvora.

„Svakako je dobro da se zna tko je što učinio, a što se nalogodavaca tiče, pravna država treba odraditi svoj dio posla. Do danas ne znamo tko je naredio ubojstvo naših fratara, a svi pokazatelji tako jasno upućuju na smišljeni zločinački pothvat. Već je 19 godina prošlo, a institucije pravne države svoj posao nisu odradile. Zašto se ovaj zločin prikriva? Tko zapravo upravlja institucijama pravne države? To nas zabrinjava i sigurno nećemo odustati od traženja istine i od otkrivanja nalogodavca“, riječi su to fojničkog gvardijana Fra Nikice Vujice.

Fojnički Franjevci naglašavaju kako cilj ove obljetnice nije pozivati na mržnju i osvetu, nego suprotno: poslati poruku oprosta i težnje za izgradnjom bolje budućnosti, kako se ovakva zlodjela ne bi nikada ponovila.

FIA

SUSRET DUHOVNIH ASISTENATA FRAME I OFS-A

Brestovsko - U župi Brestovsko, na blagdan sv. Nikole Tavelića, održan je susret duhovnih asistenata Franjevačke mladeži (Frama), Franjevačkog svjetovnog reda (OFS) i članova Vijeća za pastoral zvanja Bosne Srebrene.

Sastanku je predsjedao fra Danijel Rajić, regionalni asistent Frame i FSR-a u nazočnosti fra Janka Ćure, definitora naše Provincije i 20-ak asistenata koji su došli iz različitih župa. Započelo je kratkim izvještajem svih nazočnih asistenata, u kojem su izvijestili o trenutnom stanju u župama glede Frame i FSR-a te o aktivnostima, planovima i problemima u pojedinim bratstvima.

Zatim je analizirano proteklo razdoblje i planirani zajednički projekti na nacionalnoj i regionalnoj razini, kao i djelovanje u pojedinim mjesnim bratstvima. Nakon rasprave o pojedinim temama zajednički smo

slavili svetu misu u kapelici časnih sestara klarisa koju je predvodio fra Janko Ćuro, a zatim nastavili bratsko druženje u dvorani sestara klarisa.

Zahvalni smo Gospodinu za današnji susret. Svi smo osjetili duh zajedništva i povezanost jedne franjevačke obitelji: Članovi Prvog reda sv. Franje raspravljali su kako najbolje raditi i djelovati s Trećim redom (Frama i FSR), a onda zajedno s Drugim redom (sestre klarise) slavili svetu misu i zahvalili sestrama što nas prate svojim molitvama.

Ostaje nada da će i u budućnosti biti što više ovakvih susreta, na kojima ćemo tražiti načine da u franjevačkom duhu odgovorimo na izazove i potrebe današnjih vjernika.

Fra Damir Pavić

PREDSTAVLJENA REPLIKA „FOJNIČKOG GRBOVNIKA“

Sarajevo - U subotu, 17. studenog, u samostanu sv. Ante na Bistriku u Sarajevu, održana je promocija najnovijeg izdanja replike (fotofaksimil) Fojničkoga grbovnika. Kako je pred brojnim posjetiteljima naglasio gvardijan fojničkog samostana fra Nikica Vujica, najnovije izdanje te povijesno i kulturno važne knjige nije komercijalna, ali je zato u posljednja četiri desetljeća u kojima se tri puta pokušala tiskati knjiga što vjernija originalu, to najuspjeliji pokušaj. Zasluge za to idu fra Franji Miletiću i njegovoj ljubavi prema kulturnoj baštini koji je uložio svo fotografsko znanje i umijeće i koji je s beskrajnim strpljenjem fotografirao svaki grb te je na temelju toga i nastalo najnovija replika. Tehničke detalje je na promociji predstavio sam fra Franjo, a o važnosti i značenju Fojničkoga grbovnika te općenito o ilirskoj heraldici govorili su profesor povijesti na Filozofskom fakultetu u Splitu dr.sc. Stjepan

Čosić i književnik dr. Ivan Lovrenović. Ocjenili su hvale vrijednim potez franjevaca Samostana Duha Svetoga u Fojnici koji su u vrijeme kada se u BiH gase ili s radom prestaju kulturne ustanove od važnosti za državu, smogli entuzijazma, volje i upornosti, te izdali reprint tako vrijedne knjige, a slične, što se heraldike tiče, na Balkanu postoje još samo dvije: Želim odati priznaje fojničkim fratrima što toliko mnogo čine na očuvanju kulturne memorije ne samo hrvatskog naroda, nego i drugih, jer u Fojničkom grbovniku su zastupljeni grbovi različitih provincijacija, rekao je profesor Čosić.

Predstavljanje Fojničkoga grbovnika uspješno je moderirao dr. fra Drago Bojić, a u glazbenom dijelu programu sudjelovale su sopranistica Katarina Kikić uz klavirsku pratnju Alme Aganspahić.

Branka Jukić

IMENOVAN APOSTOLSKI NUNCIJ U BIH I CRNOJ GORI

Vatikan - Početkom mjeseca studenog Papa Benedikt XVI. imenovao je novog apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori.

To je nadbiskup Luigi Pezzuto (Luidi Pecuto), dosadašnji apostolski nuncij u Republici Salvadoru, a imenovanje je objavljeno 17. studenog 2012..

Nadbiskup Luigi Pezzuto rođen je 30. travnja 1946. u mjestu Squinzano (Skvincano) na jugoistoku Italije. Za svećenika nadbiskupije Lecce (Leće) zaređen je 25. rujna 1971. Diplomirao je teologiju, a u diplomatsku službu Svete Stolicе ušao je 1. travnja 1978. te bio na službi u Papinskim predstavništvima u: Gani, Paragvaju, Novoj Gvineji, Brazilu, Senegal, Ruandi i Portugalu.

Opravnikom poslova a.i. u Apostolskoj nuncijaturi u Republici Kongu i Republici Gabonu imenovan je 18. listopada 1995.

Apostolskim nuncijem u Republici Kongu i Republici Gabonu imenovan je 7. prosinca 1996.

Dana 22. svibnja 1999. imenovan je apostolskim nuncijem u Ujedinjenoj Republici Tanzaniji.

Apostolskim nuncijem u Republici Salvadoru i Belizeu imenovan je 2. travnja 2005.

Pozna je francuski, španjolski, portugalski i engleski jezik.

KTA/FIA

KNJIGA O DJELOVANJU ŠKOLSKIH SESTARA FRANJEVKE U LIVANJSKOM KRAJU

Livno - U povodu trostruke obljetnice Školskih sestara franjevkica Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije izišla je iz tiska nova knjiga fra Marijana Karaule, bosanskog franjevca.

Naime, Školske sestre franjevke Krista Kralja ove godine slave tri obljetnice: sedamdesetu obljetnicu osnivanja Bosansko-hrvatske provincije, osamdesetu obljetnicu dolaska sestara u Livno, te desetu obljetnicu blagoslova i otvaranja njihova samostana na Gorici u Livnu.

O knjizi i autoru dr. sc. Anto Orlovac veli: „Autor ove knjige fra Marijan Karaula lijep je primjer zdrave i ponosne ljubavi prema svome zavičaju. I kad piše o svojoj subraći franjevcima – a livanjski je kraj nezamisliv bez njih – i kad je riječ o tamošnjim župama, tamošnjim ljudima, posebno o žrtvama ratova i mučenicima, Livno i Livanjsko polje trajna mu je inspiracija i preokupacija. I ovom knjigom, još jednom u podugačkom nizu, kojim je obogatio našu Crkvu i cjelokupnu javnost, daje lijep doprinos svome zavičaju. Ovaj put prihvatio se teme o kojoj rijetko piše netko drugi, tko nije član zajednice o kojoj se piše;

riječ je naime o časnim sestrama franjevkama i njihovu djelovanju u livanjskom kraju.“

Knjiga je lijepog tvrdog uveza, ima 143 stranice, osim teksta o povijesnom pregledu dolaska i djelovanja sestara u Livnu, knjiga je bogata i fotografijama. Pri koncu knjige autor donosi abecedni popis i fotografije svih livanjskih sestara franjevkica.

Fra Marijanu ovim putem čestitamo na novoj knjizi i želimo mu još uspješnog i plodonosnog pisanja.

FIA

„FRANJEVAČKI IZVORI PREDSTAVLJENI JAVNOSTI“

Kovačići/Sarajevo - Dana 29. studenog 2012., u dvorani Sv. Franje na Kovačicima u Sarajevu predstavljeno je kapitalno djelo „Franjevački izvori“ čiji je izdavač Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Predstavljanju su nazočili mnogi franjevci i franjevke te studenti i studentice Franjevačke teologije na čelu sa provincijalom Franjevačke provincije Sv. Križa Bosne Srebrene fra Lovrom Gavranom, predsjednikom VFZ-a i provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Ivanom Sesarom te provincijskom predstojnicom Školskih sestara franjevkica Bosansko-hrvatske provincije s. Ivankom Mihaljević. Sudjelovali su i mnogi članovi Franjevačkog svjetovnog reda kao i franjevačka mladež. Osim članova franjevačke obitelji nazočni su bili i predstavnici crkvenih vlasti, drugih redovničkih zajednica te predstavnici drugih vjeroispovijesti.

Na početku ovoga prvog predstavljanja javnosti Franjevačkih izvora sve nazočne je pozdravio provincijal fra Lovro Gavran. Uslijedio je pozdrav fra Ivana Sesara, predsjednika Vijeća franjevačkih zajednica. U pozdravnim riječima istaknuto je da su naraštaji franjevaca i franjevkica, zajedno s tolikim istraživačima

franjevaštva, dugo sanjali i željeli ovu prvorazrednu publikaciju koja iz prve ruke, na hrvatskome jeziku, prenosi osnovne potke, misli, ideale i povijest milosti koja započinje sa Sv. Franjom iz Asiza.

Franjevačke izvore predstavili su članovi franjevačke obitelji. Na temu Značenje i važnost Franjevačkih izvora govorili su dr. fra Marinko Pejić, član franjevačke Provincije Sv. Križa Bosne Srebrene i mr. s. Kata Karadža, članica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina. Povijesni presjek Franjevačke obitelji predstavila je gospođica Ivana Vidović, članica Franjevačkog svjetovnog reda.

Glavni urednik Franjevačkih izvora mr. fra Pero Vrebac, član Franjevačke provincije Sv. Križa Bosne Srebrene izložio je Dinamiku rada na Franjevačkim izvorima na hrvatskom jeziku. Glavni urednik je istaknuo posebnost našega hrvatskog izdanja te naglasio kompletnost tekstova koji obuhvaćaju sva tri Reda franjevačke obitelji a koji predstavljaju zaokruženu cjelinu i jednako se tiču kako redovničkog tako i svjetovnog krila franjevačke obitelji. Digitalno izdanje Franjevačkih izvora u obliku internetske stranice, koja je izrađena HTML tehnologijom, također je posebnost Franjevačkih izvora na hrvatskom jeziku, naglasio je fra Pero.

Franjinu Pjesmu brata Sunca interpretirao je gosp. Miodrag Miki Trifunov. U glazbenom dijelu programa nastupili su Zbor bogoslova Fra Nenad Dujić i VIS Jukić. Moderator večeri bio je fra Marijan Karaula.

Franjevaštvo u našem hrvatskome narodu ima svoju povijest i tradiciju, svoje korijene i uzore, te svoje zapise. Vjerujemo da će ovo djelo, i u praktičnom smislu, biti izazov i poticaj novom stvaralaštvu svima onima koji se zanimaju za Sv. Franju i franjevaštvo.

FIA

PROMOCIJA DUHOVNIH ZVANJA U PROVINCIJI BOSNI SREBRENOJ

Visoko - Isus reče svojim učenicima: „Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju.“ (Mt 9, 37 – 38).

Ove godine u franjevačku postulaturu u Visokom primljeno je šest postulanta, od toga ih je petorica iz Frame. To su: Josip Adrić – Tolisa, Stjepan Antolović – Osova, Stjepan Lukašević – Brestovsko, Ivan Matičević – Tuzla, Antonio Mijatović – Tuzla i Ivan Perić – Brestovsko.

Postulanti su na samom početku pokazali svoju marljivost i zainteresiranost uredivši prostorije za sviranje tzv. sviračnicu i teretanu. „U radu je spas“, tako kaže stara poslovice koje se postulanti drže ujednivši svoj rad s molitvom. Dio nastave postulanti pohađaju zajedno sa sjemeništarcima. Njihov dnevni red usklađen je s dnevnim redom sjemeništara. Dani su ispunjeni učenjem, molitvom, različitim sekcijama (tamburaši, likovna, dramska, ekološka i dr.), druženjem i slobodnim vremenom. Kao ekipa dobro se slažu i drže se zajedno kao prava braća. U ovom periodu koji je protekao u zajednici imali su puno zanimljivih, ali i napornih obveza i događanja. Zajedno sa njihovim mešтром fra Danijelom Rajićem sudjelovali su u organizaciji Sportskog susreta Frame u Busovači te u organizaciji Framafesta u Sarajevu pod geslom „Pjesmom slavimo Gospodina“.

Naime, postulanti imaju mogućnost putovanja i sudjelovanja na primanjima i obećanjima Frame i FSR-a u okolnim župama na kojima su organizirane promocije duhovnih zvanja tako što vlastitim svjedočenjem o pozivu pokušavaju potaknuti mlade ljude da razmisle o duhovnom, tj. redovničkom životu.

Postulatura je vrijeme u kojem kandidat –

postulant preispituje samoga sebe i u kojem donosi odluku hoće li živjeti franjevački život. Zapravo, to je neophodna etapa kao priprava za novicijat (drugi dio početne formacije). Uistinu, nije lako odabrati životni put. Međutim, mladi prepoznaju vrednote redovništva i izazov koji se postavlja pred njih, a to je da postanu glasonoše Radosne vijesti.

Stjepan Antolović

NOVA KNJIGA BISKUPA DR. FRA MARKA SEMRENA

Banja Luka - U izdanju Svjetla riječi izišla je nova knjiga fra Marka Semrena, pomoćnog biskupa banjolučkog, „Življenje pred Bogom živim: meditacije nad Spisima sv. Franje“. Knjiga je nastala u vrijeme dok je autor još bio duhovnik bogoslova na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (2006-2009). Riječ je o meditacijama koje su bile priprema za proslavu 800. obljetnice Franjevačkog reda (1209-2009).

Knjiga je višetruko korisna i veoma aktualna. Naime, podijeljena je na četiri dijela:

- prvi dio govori o Bogu Ocu u Spisima sv. Franje Asiškoga, što je važno s obzirom da se nalazimo u Godini vjere;
- drugi dio je o Isusu Kristu kao Božjoj Riječi (15 meditacija na Oporuku sv. Franje);
- treći dio sadržava meditacije na podlozi 28 Franjinih Opomena braći;
- četvrti dio posvećen je euharistiji i svećeniku kao licu Crkve.

Knjigu toplo preporučujemo svima onima koji se nadahnjuju likom sv. Franje Asiškog, kako onima koji to čine unutar institucija nekog od Redova, tako i onima koji svoj put traže u svijetu. Posebno je preporučamo u ovoj Godini vjere, jer je nezaobilazno štivo za produbljivanje i rast u vjeri.

Knjigu možete nabaviti u knjižarama Svjetla

riječi u Vitezu i Livnu, knjižari sv. Ante na Bistriku (Sarajevo) i u prostorijama FMC Svjetlo riječi u Sarajevu – Zagrebačka 18. Telefon: 033 726 200, fax: 033 812 247; E-mail: uprava@svjetlorijeci.ba; www.svjetlorijeci.ba

FIA

PROSLAVA 50. OBLJETNICE POSVETE FRANJEVAČKE CRKVE U BEOGRADU

Beograd – U subotu, 8. 12. 2012., na svetkovinu Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije, u franjevačkom samostanu u Beogradu svečano je proslavljena 50. godišnjica posvete župne crkve sv. Ante (1962 - 2012), te 140. godišnjica od rođenja i 55. godišnjica od smrti njezinog arhitekta Jože Plečnika. (1872 – 1957).

Ove tri značajne obljetnice započele su slavljem svete mise koju je slavio mons. Stanislav Hočevar, beogradski nadbiskup u zajedništvu s mnp. o. fra Lovrom Gavranom, provincijalom Bosne Srebrene, te drugim prisutnim svećenicima. Svečanom euharistijskom slavlju prisustvovao je mons. Orlando Antonini, apostolski nuncij u Republici Srbiji.

Svečanu akademiju otvorio je Ekumenski muški zbor s pjesmom Ave Maria (Lojze Mav) nakon koje je uslijedio pozdrav mnp. o. fra Lovre Gavrana, provincijala. Dr. Benedikt Vujica, gvardijan samostan sv. Ante u Beogradu je održao predavanje na temu Prisutnost bosanskih franjevacu u Beogradu. Nažalost zbog vremenskih prilika u Beograd nije stigao gosp. dr. Damjan Prelovšek, koji je trebao održati predavanje pod nazivom Jože Plečnik – graditelj crkava. Između predavanja Ekumenski muški zbor je izveo Himan sv. Anti (Ivan Ocvirk).

Ove važne obljetnice obilježene su pod pokroviteljstvom Ambasade Republike Slovenije u Srbiji. U svom obraćanju gosp. Franc But, ambasador Republike Slovenije u Srbiji je zahvalio Samostanu na pruženoj mogućnosti da upravo Ambasada Slovenije bude pokrovitelj ove svečanosti i ujedno naglasio potrebu promocije bisera Beograda – crkve sv. Ante, koji bi trebalo zaštititi kako od zuba vremena tako i od divlje gradnje koja se izvodi u neposrednoj blizini. Svečan akademija je završila pjesmom Marije Djevo (sv. Nektarije Eginski) u izvedbi Ekumenskog muško zbora Beograda.

Fra Ilija Alandžak

Franjevačka crkva sv. Ante u Beogradu

FRA TOMISLAV (IVAN) MEĐUGORAC (1928 - 2012)

Oproštajni govor gvardijana fra Mije Rajiča na sprovodu + fra Tomislava Međugorca

Izaslaniče uzoritog Vinka kardinala Puljića- dekane don Marko Perić, oče provincijale fra Lovro, braćo svećenici i redovnici, časne sestre, rodbino, prijatelji i poznanici pokojnog fra Tomislava, braćo i sestre!

Danasse zajednica fratara i časnih sestara našeg samostana u Kreševu kao i čitava naša provincija Bosna Srebrena oprašta od dr. Fra Tomislava Međugorca, fratra, znastvenika i pisca.

Sve vas od srca pozdravljam sa zahvalnošću koji ste došli kao sudionici ovoga oproštaja sa kršćanskom nadom, na čelu s ocem provincijalom fra Lovrom.

Mi ovdje okupljeni u slavlju svete mise predajemo dušu našega brata fra Tomsilava, Božjoj ljubavi.

Naš subrat fra Tomislav čuo je u srjedu u večer, na blagdan sv. Nikole Tavelića, mučenika, glas svoga Stvoritelja: Dođi! „Svi ćemo stati pred sudište Božje“ (Rim 14,10).

Knjiga njegova života započela je danom njegova rođenja 28. rujna.1928. Rođen je u selu Viništu, župa Osova (općina Žepče), otac mu je Žarko,

majka Mara, r. Martinović. Bio je četvrto od ukupno 12 djece u obitelji. Osnovnu je školu završio u Zavidovićima, a gimnaziju započeo u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom, dok je dva završna razreda, kao i ispit zrelosti, polagao privatno na Prvoj muškoj gimnaziji u Sarajevu.

U franjevački red primljen je 1946. god. stupanjem u novicijat u Kraljevoj Sutjesci. Teologiju je studirao u Sarajevu od 1947 do 1953. god. Svećenički je red primio 20. travnja 1952. god u Sarajevu. Studirao je prirodne znanosti (biologiju i kemiju) u Sarajevu i Beogradu od 1953 do 1958. god. Nakon diplomskog ispita predavao je biologiju i kemiju u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom gdje je obavljao i dužnost pomoćnika odgođitelja u sjemeništu.

U jesen 1963. god po nalogu uprave Provincije odlazi u Frankfurt, da bi u Njemačkoj zastupao interese Provincije i nastavio studiju prirodnih znanosti na sveučilištu u Frankfurtu. U prosincu 1966. god postiže doktorat iz biologije i biokemije. Istodobno je, kao prvi svećenik koji je u Njemačku došao s redovnom putovnicom, počeo organizirati dušobrižništvo i socijalni rad za brojne Hrvatske radnike u Frankfurtu i okolici, za koje se do tada nitko nije brinuo. Naišao je na srdačnu potporu tamošnjih crkvenih vlast, osobito premeta Buttnera, upravitelja tajništva za inozemstvo u Beulu (Bonn).

Godine 1967. preuzima dužnost magistra studenata teologije u Königsteinu, gdje su tada studirali franjevački studenti iz Bosne, Hercegovine i Hrvatske. Od 1969 do 1971. god radi kao znanstveni suradnik na sveučilištu u Bochumu. Godine 1971. na Institutu za fiziologiju (teorijska medicina) u Tübingenu organizira i vodi biokemijski laboratorij. Godine 1977. habilitira se za humanu fiziologiju i dobiva titulu „privat docent“ i „venia legendi“ za tu disciplinu. Odlukom Ministarstva za znanost i umjetnost u Stuttgartu imenovan je (1. listopada 1981.) profesorom biokemijske kardiologije.

Godine 1981. zatražio je od Kongregacije za redovnike i svjetovne institute indult za ekskluaciju i inkardinira se u biskupiju Rottenburg- Stuttgart. Službu dušobrižnika za zatvorenike u Rottenburgu obavlja od 1982 do 1987. Objavio je više stručnih radova iz biologije, teoretske medicine i sl. Umirovljen je 1. listopada 1998. god a od kraja 2007. godine umirovljeničke dane provodi u franjevačkom samostanu u Kreševu pa do svoje smrti 14. studenog 2012. godine.

Njegov lik i pojava govore da je kroz sve vrijeme svoga zemaljskoga života kušao biti otvoren Božjoj riječi, poslušan Providnosti kroz svoj redovnički i svećenički poziv u mjestima svog boravka i djelovanja.

Knjiga koju je pisao pokojni fra Tomislav u svome životu je zatvorena za ovozemaljsko poimanje. Po smrti njegova se knjiga otvorila za vječni život po riječima dobrog boga: „Svaki će, dakle, od nas za sebe Bogu dati račun“ (Rim 14,12)

Nadam se da je u njoj milosrdni Otac našao vjeru, nadu i ljubav, vjernost i ustrajnost u pozivu. Pročitao je u njoj i skrušenost srca zbog svih ljudskih slabosti jer potpuno savršen nije nitko od sinova ljudskih.

Zahvaljujem profesoru fra Tomislavu ispred zajednice ovoga samostana na svemu što dobra učini bratu čovjeku u Bosni i Europi kroz svoj redovnički i svećenički poziv (bilo dubovno bilo materijalno-dobrotvorno)!

Zahvaljujem svima iz samostanske zajednice koji su pomagali fra Tomislavu u njegovoj bolesti i slabosti posebno braći fra Ivici fra Marku, njegovom kolegi fra Franji Čalagi i časnim sestrama. Zahvaljujem liječnicama dr Dijani i dr. Josipi i ostalom medicinskom osoblju na brizi oko fra Tomislava.

Hvala svima koji su pomogli pri ispraćaju fra Tomislava na vječni počinak.

„Duše su pravednika u ruci Božjoj.....“. Mi iščekujemo uskrsnuće i život budućega vijeka

U svjetlu te nade i istine izražavam kršćanski sućut ispred zajednice samostana, sestrama, rodbini, prijateljima i poznanicima pokojnog fra Tomislava te biskupiji Rottenburg- Stuttgart u kojoj je živio i djelovao 26 godina.

Nadam se, brate fra Tomislave, da si svoju knjigu vječnosti počeo pozivom Dobroga pastira: „Slugo dobri i vjerni, uđi u radost svoga Gospodara“! Skupa s Njime i ostalim pravednicima počivaj u miru!

Homilija mnp. oca Provincijala na sprovodu + fra Tomislava Međugorca

Draga braćo svećenici, osobito vi braćo franjevci kreševskog samostanskog područja, cijenjene časne sestre, poštovana rodbino pokojnog fra Tomislava Međugorca, dragi Božji narode, koji sa zagovornom molitvom u srcima i na usnama ispraćate svoga svećenika i brata franjevca – svima vam u svoje ime i u ime sve braće franjevac Bosne Srebrene izražavam duboku bratsku sućut povodom smrti našeg pokojnog brata fra Tomislava.

Što reći u ovakvoj situaciji, kad ispraćamo svoga brata u Kristu i sv. Franji na njegovo posljednje putovanje u vječnu domovinu?

I ova smrt, kao i svaka druga, s jedne strane izaziva tugu i žalost zbog neminovnog rastanka i zbog nemogućnosti daljeg izravnog kontaktiranja sa dragom osobom, ali u nama vjernicima smrt drage osobe ujedno budi i poseban osjećaj zahvalnosti dragom Bogu što nam ga je dao, što smo ga imali – pogotovo ako smo ga imali i ako smo uživali u njegovu društvu kroz jedan duži niz godina.

Sveto pismo kaže: „Zbroj naše dobi sedamdeset je godina, ako smo snažni, i osamdeset; a većina od njih muka je i ništavost: jer prolaze brzo, i mi letimo odavle“ (Ps 90, 10) – a, hvala Bogu, naš je fra Tomislav s nama proživio gotovo 85 godina, tako da smo zaista dužni zahvaliti Bogu zato što smo ga imali.

Uz to, dužni smo zahvaliti Bogu i za sve one pojedinačne darove kojima je obdario svoga slugu fra Tomislava – i kojima je on onda mogao obdariti druge ljude: kao svećenik, kao profesor, kao znanstveni i socijalni radnik. Nismo sigurni jesu li mu ljudi znali uvijek biti zahvalni za njegove usluge pojedincima i društvu, ali je sigurno da Bog nikada nikome nije ostao dužan. I što su mu se manje ljudi znali odužiti, to će mu biti veća nagrada kod Boga. Dao Bog da ona zaista bude obilna!

Fra Tomislav je među nama u Bosni bio relativno malo poznat, jer je najveći dio svoga radnog vijeka proveo u Njemačkoj. Dobro ga poznaju samo starije generacije i njegovi bliži prijatelji iz Kreševa i okoline. No, to nije toliko ni važno. Važno je samo ovo: da je on nastojao tijekom cijeloga svoga života služiti Bogu i Božjem narodu, a na kraju svog životnog putovanja poželio se ponovno vratiti u svoju domovinu i u svoju franjevačku zajednicu Bosnu Srebreanu. To je – hvala Bogu – i uspio ostvariti, tako da je mogao mirne duše, s ispunjenim željama svoga srca, pun pouzdanja u Božju dobrotu, dočekati konačni susret s Bogom, svojim milosrdnim nebeskim Ocem. Zahvalni smo Bogu i za taj veliki dar.

Ne bismo bili ni realni ni iskreni kad bismo mislili ili govorili o našem pokojniku kao o nekom velikom, savršenom svecu. Ne! Niti mislimo, niti govorimo tako. Samo je Bog savršeno dobar i savršeno svet! Svjesni smo da je i fra Tomislav, kao i svi mi, bio samo čovjek: čovjek od krvi i mesa; čovjek sa svojim dobrim i manje dobrim osobinama; sposoban čovjek, ali ipak čovjek sa svojim granicama; dobar čovjek, ali ipak čovjek sa svojim određenim manama i nedostacima – kao što ih imamo i svi mi, bilo u većoj ili manjoj mjeri.

Zato smo dužni za svoga brata moliti se Bogu. Zato prikazujemo na čast Presvetom Trojstvu i ovu svetu euharistijsku žrtvu, Kristovu nekrvnu, oltarsku žrtvu – spomen-čin njegove strašne muke i smrti na križu, za spas cijeloga svijeta, pa i našeg pokojnog brata. Zato obavljam i ovaj

kršćanski obred pokopa – da svi skupa koliko-toliko dadnemo dragom Bogu svoj dio zadovoljštine za nedostatke i nesavršenosti koje je i naš pokojni brat sigurno imao, s usrdnom molitvom da ga Milosrdni Otac primi izravno u svoje nebesko blaženstvo, bez čistilišnih muka.

Ispraćajući tijelo svoga dragog pokojnika na njegovo privremeno počivalište na kojem će čekati sretni dan uskrsnuća, probudimo svoju vjeru i u njegovo i u svoje uskrsnuće tijela i u ponovni susret sa svima svojim milim i dragim. Molimo Boga da to bude zauvijek sretni susret u Kraljevstvu nebeskom, pred licem Trojedinoga Boga, u najpoželjnijem društvu svih dobrih anđela i svetaca Božjih. Amen.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine! ...

Fra Lovro Gavran, provincijal

FRA BRANKO (FRANJO) NEIMAREVIĆ (1929 - 2012)

Oproštajni govor gvardijana fra Drage Pranješa na sprovodu + fra Branka Neimarevića

Fra Branko Neimarević – krsnim imenom Franjo – rodio se 5.10.1929. u G.Gori od oca Ive i majke Mande r. Bajo.Osnovnu školu završio je u G.Gori, a onda se upisao u klasičnu gimnaziju u Nadbiskupskom sjemeništu u Travniku. Zbog rata prekida školovanje u Travniku 1945. g i nastavlja ga u Visokom u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji. Franjevački habit obukao je 1947. u Kr. Sutjesci i tu je položio i prve zavjete 1948. g. Svečano je zavjetovan 1952. godine, a za svećenika je zaređen 1954. g u Sarajevu.

Od ređenja 1954. g do 1964. g bio je župni vikar na pet župa: prvo u Rami – na Šćitu, u Jajcu, Bugojnu, Gučkoj Gori i Beogradu. 1964. je župnik u Kotor Varošu; 1967. izabran je za gvardijana u Jajcu gdje je ostao do 1973. Taj period gvardijanstva fra Branko je isticao s posebnom simpatijom i često se razgovoru vraćao u te dane. 1973. župnik je u Docu, a godinu dana poslije odlazi u inozemstvo: najprije u Beč, a potom za dušobrižnika u HKM u Innsbruck. Bio je definitor Provincije od 1970 – 1973. Službu župnika u Gučkoj Gori preuzeo je 1977. a potom je gvardijan i župnik u G. Gori do 1985.

Od 1985 g bio je župni vikar u Brajkovićima do 1988. kad prelazi kao župni vikar u G. Goru. Kad se 1993. g. razbuktao rat u BiH odlazi u Italiju u Monopoli za gvardijana u kući Novicijata naše Provincije koji je također zbog rata izmješten u Italiju. 1995. s Novicijatom prelazi u samostan na Belmonteu kod Torina. Kad se rat završio, fra Brako se 1997 g vratio u Guču Goru gdje je ostao do svoje smrti 21.studenog 2012.g.

Vraćajući se kući iz Bučica, gdje je ispovijedao na prvi dan trodnevnice sv. Martinu, autom je udario u šleper koji je u Docu izlazio s carinskog terminala na glavnu cestu.

Udar je bio silovit no, začudo, fra Branko nije na prvi pogled bio teško povrijeđen. Tek se desetak dana poslije pokazalo da njegove 84. godine nisu mogle izdržati nevidljive unutarnje povrede.

Kad skinemo okvir manje-više poznatih podataka njegova života, pred nama se tek onda pojavljuje fra Branko. Veseo, raspoložen, komunikativan, uredan, pedantan, a jednostavan fratar i svećenik. Mnogima je bio izuzetno drag čovjek i mnogi su ga voljeli jer je i on volio.

A upravo nam ljubav omogućuje da otkrijemo pravu ljepotu njegova bića i da stanemo na mjesto s kojega se svako ljudsko biće vidi kao besmrtno. Brojni susreti, nastupi, govori, slavlja, mise i molitve, druženja i pisanja svjedoče o životu koji je imao pouzdanje u zadnji smisao i, usudio bih se reći, koji je bio obojen bojom vječnosti. Primjećivali su to svi oni koji su susretali fra Branka i ostajao im je u srcu. Njegov djetinji smisao za humor i lijepo naštimano uho i glas puno puta su počastili društvo i razveselili atmosferu druženja.

Usprkos iskustvu dvaju ratova, tjeskobnom vremenu komunizma, progona, stradanja i bolesti, sačuvao je životni optimizam i na svakom ga je koraku pokazivao. Znao je dobro da je ovdje na zemlji samo na putu, u prolazu, i tako je i živio. Udisao je život i čeznuo za puninom.

I što nam ostaje u ovim trenucima privremenog rastanka s njim? Ostaje ono što je uspio zaogrnuti dobrotom, ljubavlju i istinom. Ostaju samo oni koraci i djela koja je učinio iz vjere u Onoga koji nas prati cijelog života i koji nas nikad ne ostavlja, pa ni u smrti.

Iz povjerenja u njega fra Branko je prihvatio evanđeoski koncept čovjeka koji uključuje i smrt, ali ne ostavlja čovjeka u smrti, nego uskrsnućem čovjeka potvrđuje kao biće vječnosti u zajedništvu trojedinog Boga koji se u ljubavi okrenuo čovjeku i pozvao ga u svoj život.

Dragi fra Branko, Onaj koji od vječnosti misli na tebe neće te nikad zaboraviti.

Na kraju želim zahvaliti svima koji su se ovih desetak dana našli zauzeti oko fra Brankova života. Od mladog gospodina Sanela koji ga je poslije sudara prevezao u bolnicu u Travnik, do osoblja bolnice u Travniku, a posebna hvala bolničkom osoblju u Novoj Biljoj na čelu s dr Valjanom koje je bilo uz njega do samog kraja.

Homilija vikara Provincije fra Marijana Karaule na sprovodu + fra Branka Neimarevića

Sestre i braćo!

Vijest o smrti fra Branka Neimarevića, vrlo uglednog i od mnogih ljudi diljem naše zemlje cijenjenog franjevcu Bosne Srebrene, prešla je ovih dana preko nas poput iznenadne, hladne sjene. Bez obzira na relativno davni datum njegova rođenja (5. listopada 1929.), njegova nas je smrt doista iznenadila, zatekla. Jer, nije bila posljedica starosti, teške ili dugotrajne bolesti nego teške prometne nezgode...

Danas se opraštamo od fra Branka. A svi su naši rastanci uvijek bolni, napose su bolni kad se rastajemo u ovakvim prigodama. Nemoguće je naime bez boli reći posljednje zbogom čovjeku koji nam je dugi niz godina, čak desetljeća, bio blizak kao subrat, kolega, suradnik, prijatelj i sl.

Dok u ovoj župnoj i samostanskoj crkvi u Gučoj Gori stojimo oko odra s njegovim mrtvim tijelom, samo nekoliko minuta pred obred ukopa na ovdašnjem groblju Gorica, kao kršćani i vjernici mi danas:

- moramo tugovati
- možemo se tješiti
- trebamo zahvaljivati i
- smijemo se nadati.

Moramo tugovati jer fra Branko nije više s nama. Zato smo žalosni. To više smo žalosni jer nas je napustio iznenada. Istodobno, njegova nas smrt upozorava da je i naš život stalno ugrožen. Nije bitno jesmo li mladi ili stari, jesmo li siromašni ili bogati, jesmo li na cesti ili kod kuće.

Da fra Branka više nema, zasigurno će se najviše i najduže osjećati u njegovu gučogorskom samostanu kojega je toliko volio te strpljivo i, rekao bih, s ponosom pokazivao svima koji su u njega namjerno ili nenamjerno svraćali. No, posve sam siguran, praznina koju je prouzročila njegova smrt osjećat će se i u cijeloj ovoj gučogorskoj župi, u travničkom kraju i u našoj bosanskoj franjevačkoj provinciji. Svima će nam nedostajati njegova vedra narav, njegov smisao za humor i njegove originalne šaljive dosjetke kojima nas je obilno obasipao prigodom svakog susreta.

Možemo se tješiti jer smo godinama u svojoj sredini imali svećenika i fratra koga su mnogi voljeli. To nam je utjeha. Imali smo osobu koja nije razdvajala nego spajala, koja je povezivala ljude svojom urođenom sposobnošću za komunikaciju, svojim odmjerenim i probranim riječima te manirama kulturnog i profinjenog čovjeka. Imali smo osobu koja je u našem širem društvu imala golemog ugleda, ali i kojemu je osobno bilo stalo do ugleda te je stoga itekako vodio računa o urednosti na sebi (odijevanje) i oko sebe pa radilo se o bilo čemu.

Trebamo zahvaljivati jer imamo dobre razloge za to. Ponajprije bismo trebali zahvaliti fra Branku. U svojoj franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj obnašao je mnoge odgovorne službe, a obnašao ih je vrlo savjesno i s puno ljubavi prema vjernicima. Uz ostalo, čak na četiri mjesta bio je poglavar samostana (gvardijan), bio je župnik uglavnom u većim župama te član uprave Provincije... Sve to govori o njegovim intelektualnim i ljudskim sposobnostima. Stoga bismo morali biti zahvalni i Bogu jer nam je ovaj i ovakav fra Branko bio njegov dar.

Smijemo se nadati. Kada bismo svoju slabu vjeru htjeli sročiti u jednu rečenicu, onda bismo rekli: Vjerujemo u Boga, Oca našega Gospodina Isusa Krista, vjerujemo u njega kao Boga čovjeka, kao Boga našega života.

Ako je takva naša vjera, onda smijemo reći da Bog želi i stvara život. Ali, reći će netko, fra Branko je umro kao što umiru i svi drugi ljudi. Gdje je onda nada u Boga koji želi naš život, fra Brankov život?

Svoju vjeru možemo održavati ugledajući se na život, smrt i uskrsnuće Isusa Krista. Naime, kao što Bog nije od smrti očuvao Isusa Krista, nego ga je preko smrti spasio, tako neće i našega fra Branka ostaviti u smrti, nego će ga iz smrti pozvati u život.

Vjerujemo da je Bog vjeran. Vjerujemo da će ono što je započeo u Isusu iz Nazareta dovršiti i ispuniti. Tu leži naša nada u uskrsnuće našega dragoga fra Branka. Za koji trenutak položiti ćemo cvijeće i vijence na njegov grob na Gorici. Na taj mu način zahvaljujemo što je živio među nama, što je radio s nama i za nas. Cvijeće je znak da ga nećemo zaboraviti, ali je istodobno i znak naše vjere u novi i vječni život naših umrlih. Kada cvijet usahne, njegovo sjeme pada u zemlju i nastaje nov život. I Evanđelje nas na to podsjeća: Kada pšenično zrno padne u zemlju, donosi obilat plod (Iv 12,24).

Sestre i braćo!

U svom Sinu Isusu Kristu Bog nas je otkupio iz zagrljaja smrti da bi naš slabašan, zemaljski život dobio obilje u Bogu. Svaki onaj čovjek koji se u svom životu i svom svakodnevnom djelovanju oslanja na Boga, njegov život ne završava u vječnoj noći, nego nanovo cvate u Božjem vrtu, u raju. Amen.

FRA BOŽIDAR (PAVLIMIR-LUKA) BORIC (1934 – 2012)

Oproštajni govor gvardijana fra Ivana Šarčevića na sprovodu + fra Božidara Borića

Dragi vjernici, proslavili smo euharistiju, spomen Kristove gozbe ljubavi koju je on slavio sa svojim prijateljima i s nama danas. U euharistiji, gozbi zahvalnosti, izrekli smo svoje molitve i ufamo se da je milosrdni Bog – gospodar čovjeka i ljudske povijesti, kojeg nam je objavio Isus Krist – već primio u svoju blizinu pokojnoga fra Božu.

U ime Franjevačkoga samostana Sv. Ante izražavam sućut i zahvalnost fra Božinoj rodbini, na poseban način sestri Ankici, braći Anti, vlč. Vladimiru, Ivanu-Tomi, Nikoli i Mariju, njihovim obiteljima, obiteljima Borić i Pećar, svoj rodbini, prijateljima i poznancima.

Zahvaljujem i svima onima koji su fra Božu pratili u njegovom životu, osobito zadnja dva mjeseca njegove bolesti. Na poseban način u ime franjevaca zahvaljujem bolničkom osoblju sarajevske

bolnice Podhrastovi, na čelu s doktorom Lovreom.

Zahvaljujem svima vama koji ste došli moliti se i zahvaliti Bogu za fra Božu. Posebno onima koji su došli izdaleka, dio njegove rodbine. Zahvaljujem svim franjevcima, svećenicima, posebno sarajevskim svećenicima i župnicima na čelu s katedralnim župnikom vlč. Pavom Šekerijom.

Već je provincijal fra Lovro istaknuo nekoliko bitnih momenata i fra Božina života. Evo još nekoliko. Fra Božo je Sin je pokojnih Joze i Matije r. Pećar. Rodio se u Sarajevu na sv. Luku, (18. 10.) 1934. i kršten je s imenom Pavlimir-Luka u sarajevskoj katedrali i župnoj crkvi Srca Isusova. Niže razrede pučke škole pohađao je za vrijeme Drugog svjetskog rata

(1941-45), a onda osam godina Franjevačku klasičnu gimnaziju (1948-1955). U novicijat ulazi 14. 7. 1952. u Kraljevoj Sutjesci, gdje sljedeće godine (1953), na Sv. Bonu, polaže i prve zavjete (provincijal fra Josip Markušić). Filozofsko-teološki studij pohađa na Franjevačkoj teologiji na Bistriku/Sarajevu (1955-1959). U međuvremenu, 16. 7. 1956. polaže i svečane zavjete (provincijal fra Boris Ilovača). Za svećenika se redi 26. 7. 1959. u sarajevskoj katedrali (mons. Marko Alaupović). Iste godine osuđen je na dvije godine robije na Golom otoku i robija godinu dana.

Fra Božo je u Provinciji obavljao različite službe. Bio je župni vikar u Kreševu, 1963-65. Sljedećih jedanaest godina živi u samostanu na Bistriku (1965-1976).

U tom razdoblju u Sarajevu studira (1965-70) i stječe diplomu inženjera arhitekture što će mu pripomoći upoznati ljude iz te struke i s nekima će od njih prijateljevati i raditi na projektima nekih sakralnih objekata. Bio je član i provincijske komisije za gradnju i uređenje crkava.

Jedno vrijeme je predavao crkvenu umjetnost na Franjevačkoj teologiji (1970-76) kao i Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji (1974-1992).

Poslije Sarajeva, tri je godine župni vikar u Kiseljaku (1976-1979), pa tri u Novom Šeheru (1979-81). Od 1981. do 1985. župni je vikar u Varešu. Poslije Vareša odlazi u Lepenicu i ondje ga zatiče rat. Uključuje se u rad Caritasa sarajevske nadbiskupije i uspijeva pomagati unesrećenim ljudima. Zbog ratnih okolnosti i lakšega karitativnoga djelovanja – umio je prolaziti preko različitih ratnih linija – odlazi u naš samostan u Visokom i ondje ostaje do 1996, do posljednjega premještaja u samostan na Bistriku u kojem živi i radi sve do svoje kratke i teške bolesti, do smrti, u prošli petak, 23. studenog, u bolnici Podhrastovi, kamo je „hitnom“ odvezen samo dan prije.

Ovo su samo šturi podaci. Ostavljamo po strani mnogo toga, i zapretanoga, što ni sam fra Božo, vjerojatno, nije mogao ispričati. Inače, kao što nije dopuštao posebnu pažnju, ni u bolesti, uklanjao bi se i o od priča o svojim osobnijim iskustvima, ali je znao ići u detalje o nekim drugim pojedinostima. Poznavao je mnogo ljudi, stalno se informirao, čak i do u sitnice.

Za ovo godina koje smo mi mlađi proveli s njime, fra Božo je rijetko odlazio izvan samostana, ali bi i u njemu i izvan njega pratio što se događa. Ponekad bi mijenjao kojeg okolnog župnika, išao na odmor u rujnu, na jug, fratriba dalmatinskim, prijateljima. A kad bi izlazio u grad, bilo je to u gotovo jednom istom odijelu, starinski skladno, a u samostanu skoro nikada ne bi izlazio iz habita.

Bio je štedljiv i nastojao je da se ništa ne baca nego ako je ikako moguće iskoristi ili da se pokvareno popravi. Opskrbljivao bi se svakojakim alatima i alatkama, volio se baviti popravcima po kući, od kotlovnice i struje do kućnih aparata. Kao da je ispao iz neke Andrićeve priče, poznavao je zakutke bistričkog samostana, i volio samostan do posvojenja. Ustajao je rano, misio i čitao prvi dnevnu i vjersku štampu, strogo se držao nekih termina, nastojao je fratriba koristiti točnošću, i kod paljenja svjetala i hranjenja pasa, i redovnim uslugama u fratarskim internim običajima.

Čini mi se važnim spomenuti i sljedeće: s dječaćkim iskustvom Drugoga svjetskoga rata, u brojnoj obitelji, s iskustvom Gologa otoka, socijalističkoga režima represije prema religioznim ljudima i franjevcima, pa onda s iskustvom posljednjega rata, fra Božo je ostao nepotkupljivo vezan za postojanu i tvrdnu tradiciju Bosne Srebrene, u biti za evanđeoski put nenasilja, osude zločina, loše politike i pripadnika vlastitoga naroda te otvorenosti za sve ljude. Iako dalmatinsko-hrvatskoga podrijetla, s kojim se ponosio, ta vrsta lokalizma a pogotovo ne nacionalizma nije mu zamaglila bistrinu prosudbe što je humano i kršćanski a što ne. Volio je Bosnu i Sarajevo, Sarajevo kao svoj i hrvatski grad, i nije dopuštao da njegovu ljubav krnje politički mešetari i da zbog uskih lokalnih interesa izgubi prijatelje Sarajlije drugih nacija i uvjerenja.

Bio je jasan i odlučan za ostanak franjevac sa svojim narodom i svim narodima i razlikama u Bosni, za otvoren život s drugima, za otvoren, ne isključiv, hrvatski, franjevački, katolički i kršćanski identitet, univerzalni ljudski identitet u svom gradu i svojoj Bosni. Uzor su mu bili važni franjevci druge polovice XX. stoljeća. Trebalo je samo vidjeti s kojom je urednošću nadopisao imena na stare fratarske albume i fotografije ili kako je pričao o fra Boni Ostojiću Striki, Markušiću, Karloviću i drugima na nekoj proslavi ili u nekoj posebnoj „političkoj“ misiji. Pokazivao nam je neke fotografije i dokumente koje su svjedočile upravo blizinu i brigu franjevac za narod. Pamtio je mnoge događaje i fratarske anegdote koje su oslikavale fratre, fratarski život i djelovanje franjevac i kroz, ne uvijek, naklonjena vremena.

Naravno, ovo rečeno samo je fragment jednoga relativno dugog života. Uza svu dobronamjernost, naše riječi ostaju krnje, nepotpune, ljudske. Bog u kojega je fra Božo vjerovao, i mi vjerujemo da je priveo kraju fra Božinu životnu priču. Vjerujemo da se otvorila Jaganjčeva knjiga pred kojom je i fra Božo stajao s još nekim neriješenim životnim pitanjima i pred kojom njegovi bližnji, možda, kao i Ivanov svjedok iz Otkrivenja stoje neutješni, jer tu knjigu mi s ove strane ne možemo otvoriti.

Dragi fra Božo, zahvaljujemo ti za provedene godine fratarskog života. Nadamo se da se u Božjoj blizini otapaju svi ljudski grijesi i nesporednosti, da se uzvraća radost života za sve nepravde i nerazumijevanja, da se stišava ovozemna čežnja naših srca za puninom života. Neka ti Gospodin podari svoj mir, a nama snagu da nastavimo činiti dobro!
 Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Homilija mnp. oca Provincijala na sprovodu + fra Božidara Borića

Draga braćo svećenici, posebno vi braćo iz Franjevačkog samostana sv. Ante na Bistriku, don Vladimire, brate pok. fra Bože, poštovana bliža i daljnja fra Božina rodbino, dragi okupljeni Božji narode – svima vam izražavam bratsku sućut povodom smrti pokojnog fra Bože Borića: dao Bog njegovoj duši vječni pokoj i vječnu radost u nebu, a svima vama utjehu vjere u uskrsnuće, s nadom da ćemo se uskoro opet na onom svijetu susresti s našim dragim pokojnicima.

Upravo smo čuli kako Isus u sv. Evanđelju po Ivanu (Iv 15, 5-10) uspoređuje sebe s trskom, a nas sa lozama. Naš pokojni fra Božo bio je kao plodna loza nakalemljen na trs Isusa Krista – po sakramentu Krštenja, Euharistije i Svetog svećeničkog reda, te po svojim redovničkim zavjetima, koje je obdržavao sve do svoje smrti, pa se nadamo da već sada uživa radosti vječnoga blaženstva u Kraljevstvu nebeskom.

Na osmrtnici pokojnog fra Bože stoji lijep citat iz Svetog pisma – iz knjige Otkrivenja sv. Ivana apostola: „Blaženi koji umiru u Gospodinu!“ (Otk 14, 13). – Naš je brat blago preminuo u Gospodinu pred samu svetkovinu Krista Kralja, pun vjere i nade u njegovo milosrđe i dobrotu, a evo i sahranjujemo ga u tjednu Isusa Krista, Kralja svega stvorenoga, kojemu svi mi živimo i čijom vlašću mrtvi ustaju na život vječni. Nek mu je čast i slava uvijek!

Naš pokojni brat fra Božo Borić bio je tih čovjek, kao što su redovito tihi dobri ljudi. Osim svoje svećeničke i redovničke službe, po struci je bio i arhitekt, pa kao da je usvojio i jezik arhitekture. Naime, nijednoj građevini nisu potrebne riječi: one i bez riječi govore o svojoj veličini i o svojoj ljepoti, o svojoj funkcionalnosti i o svojoj korisnosti. Ne treba im ni opisivanje, ni pohvala. Samo njihovo biće govori sve o njima. Tako ni fra Božo nije morao mnogo govoriti ni o sebi ni o drugima i nije se morao nametati. Znao je tiho i nenametljivo izreći ono što misli i želi...

No, fra Božo nije bio samo arhitekt, nego i profesor. Znao je govoriti lijepo, staloženo i poučljivo, povezujući mnoge različite događaje u jednu jedinstvenu smislenu cjelinu. Njegovi će ga studenti po tome sigurno dobro zapamtiti.

Ali prije svega fra Božo je bio svećenik, franjevac. Volio je svoju svećeničku službu, svoj Franjevački red i svoju provinciju Bosnu Srebrenu. No, nažalost, više ga nema! Naš slavni nobelovac Ivo Andrić jednom zgodom zapisa svoje iskustvo da sa svakom bosanskom bakom umire i po jedna priča, a sa svakim fratrom umire i po jedna povijest! Možemo slobodno reći da je i s našim fra Božom umrla jedna povijest.

Pa ipak, fra Božo očito nije želio da s njime umre njegova povijest. Kao da je predosjećao svoj skori svršetak, pa mi je više puta dolazio u ured i vrlo rado mi je pričao mnoge stvari koje je smatrao važnim za Provinciju i za njezinu budućnost. Žao mi je što nisam imao više vremena slušati ga ili barem snimiti njegove zanimljive priče. Pokoj mu duši, nastojao je na lijep i neupadljiv način ostaviti svoj amanet za dobro Provincije. Neka ga Gospodin obilno nagradi u svom vječnom blaženstvu!

Ima još jedna stvar koju bih rado ovdje naglasio: fra Božo je rođen u Sarajevu, odrastao u Sarajevu, najveći dio svog radnog vijeka proveo je u Sarajevu. U svom rodnom gradu je i umro, a tu će biti i sahranjen – u starom sarajevskom katoličkom groblju sv. Josipa. Svakome je jasno da nije nikakva ni vrlina ni mana biti Sarajlija – jer nitko ne bira mjesto svoga rođenja.

Vrijeme i mjesto rođenja su Božji dar i Božja providnost – ili pak križ i kušnja, koju također

moramo prihvatiti iz Božje ruke.

Ali ako u tome ipak ima neke vrline ili mane, onda se ona krije u našem odnosu prema rodnom mjestu: u navezanosti ili nenavezanosti na rodno mjesto, u ljubavi i poštovanju prema rodnoj grudi i svojoj domovini – ili u preziru i nepoštovanju prema tom Božjem daru. Kao što nije dobro biti navezan ni na što na ovom svijetu, tako nije dobro ni podcjenjivati bilo kojeg čovjeka i bilo koje mjesto.

Fra Božo očito nije bio navezan na Sarajevo. Rado je služio i u mnogim drugim mjestima u Bosni, kao što su: Kreševo, Kiseljak, Novi Šeher, Lepenica, Vareš i Visoko. Ali mu nikad nije nedostajalo ni ljubavi prema njegovu rodnom mjestu. Naprotiv! Volio je svoje Sarajevo i svoj samostan sv. Ante na Bistriku više od bilo kojeg drugog mjesta na svijetu. A voljeti Sarajevo i Bosnu – čak i u uvjetima u kakvima mi danas živimo – nije mala stvar. Ako ikad, našoj Bosni je ljubav potrebna upravo sada. Nadamo se da će je naš pokojni fra Božo od sada i iz neba pratiti svojom molitvom i zagovorom kod nebeskog Oca.

Posljednji detalj iz života pokojnog fra Bože, koji želim danas istaknuti, jest ovaj: fra Božo je kroz dugi niz godina bio živa i čvrsta poveznica Franjevačke provincije Bosne Srebrene i Vrhbosanske nadbiskupije, kao profesor crkvene umjetnosti na dijecezanskoj katoličkoj bogosloviji (1974.-1992.). Takva je suradnja bila višestruko korisna i Biskupiji i Provinciji.

Što bismo mogli naučiti od pokojnog fra Bože i u čemu bismo ga mogli slijediti za svoje osobno posvećenje?

– Možemo ga nasljedovati u urednosti, pedantnosti, skromnosti i jednostavnosti, u tihom životnom svjedočenju kršćanskih, franjevačkih i svećeničkih vrline, u strpljivu i tihiu podnošenju bolesti i drugih životnih poteškoća, te u ljubavi prema Crkvi, Provinciji i domovini. Ako nam barem u nekoj od tih vrline on bude poticaj da idemo korak naprijed u savršenosti, to će nam biti dobro i zaslužno djelo: i na slavu Božju, i na čast pokojnom fra Boži, kao i na naše osobno spasenje i posvećenje.

Dao Bog da ova sv. misa, spomen čin Kristove spasonosne žrtve na križu, i ovaj obred kršćanskog sprovoda, budu dostojna zadovoljština Svevišnjemu za sve pokojnike mane i propuste, pa da ga Gospodin izravno pridruži društvu svojih svetih, bez čistilišnih muka. Amen.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine! ...

fra Lovro Gavran, provincijal